

SLOVENEK

Velja po pošti:
 za celo leto naprej . K 22.-
 za pol leta 13.-
 za četrt 9.50
 za en mesec 2.20
 za Nemčijo celeletno = 29.-
 za ostalo tuzemstvo = 35.-

V upravištvu:
 za celo leto naprej . K 22.40
 za pol leta 11.20
 za četrt 5.80
 za en mesec 1.90
 Za pošiljanje na dom 20 v, na tuzec. — Posamezne štev. 10 v.

Inserati:
 Enostolpna petitvrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 15 v
 za dvakrat 13
 za trikrat 10
 za več ko trikrat 9
 V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
 vsak dan, izvenoma nedelja in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6. Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 138.

Današnja številka obsega 8 strani.

Davki in dolgovi.

(Govor poslanca Žitnika v državnem zboru dne 22. aprila 1910.)

Voda teče v grlo.

Govornik začne v slovenskem jeziku in nadaljuje v nemškem: Na levici visoke zbornice so zadnji teden jako zhidane volje. Gospodje se ponašajo, da so slavno zmagali in se dičijo z lovrovimi vencami. »Kralj je klical in vsi, prav vsi so prihitali« zvesti oprode, oboroženi za veliko bitko. Izid te bitke pa je bil izpočetka gotov, ker nobena skupina opozicije ni hrepnela po zmagi v boju za novo državno posojilo. Brez zavisti prepustimo zmagovalcem slavo te zmage in seveda tudi odgovornost za nove dolgove. (Pritrjevanje.)

Od dneva prve zmage se jako pehajo gospodje na levici, da spravijo pod streho sadove svoje zmage, ker to novo posojilo je zanje in za vlado rešilna vrh, ki jih še drži nad vodo. Da, naglica je bila za večino nujno potrebna, ker njih ladija se je že pogrezala in moštvo je imelo polne roke dela, da je mašilo luknje potapljalno se ladije. Te resne nevarnosti pa gospodje niti slutili niso v otmotici svoje ošabne mogočnosti. V zadnjem trenutku jih je moral gospod finančni minister opozoriti na to nevarnost. Pred tednom je finančni minister rotil večino, da mu mora čimprej dovoliti posojilo, ker že preti nesreča. Državna renta je v zadnjem času padla za 76 vinarjev, obrestna mera je na dunajskem denarnem trgu poskočila za 3/4%, ker je mej tem ogrska vlada z emisijo svoje rente pobrala okoli 112 milijonov avstrijskega kapitala.

Nadalje je trdil gospod finančni minister, da more z gotovino v osrednji blagajnici izhajati le še do konca aprila. Pred enim letom je imela finančna uprava na razpolago še 420 milijonov, sedaj pa je gotovine samo še 230 milijonov. Ako pa se odštejejo ne še zapadle menice in druge za dnevni promet ne uporabljive svote, je v blagajni komaj še 60 do 70 milijonov razpoložljivega kapitala. (Čujte!) Gospod poročevalec dr. Steinwender je sicer izračunal, da mora biti v osrednji blagajni na razpolago še 100 milijonov, kar pa je tudi premalo za rešilno akcijo vlade in njene večine.

Gospod finančni minister je tudi odločno zavračal očitjanje, da je zbornico iznenadil s svojo zahtevo. Izgovar-

jal se je namreč, da je večino zahtevnega posojila že njegov prednik izplačal kot predjem za razne namene.

Torej je moral gospod finančni minister tudi vedeti vsaj približno, koliko ima še na razpolago v svoji blagajni, in da s to gotovino ne more dolgo gospodariti. Zakaj torej gospod finančni minister ni o pravem času skrbel za potrebno pokritje vseh nujnih izdatkov, ako je že pred letom kar na svojo odgovornost napravil dolga 220 milijonov in letos v prosincu zopet najel 140 milijonov posojila? Ze v oktobru minulega leta je finančni minister tukaj v zbornici izjavil, da potrebuje mnogo milijonov vsled bosanske aneksije. Vedel je tudi že davno, da proračun za tekoče leto izkazuje 42 milijonov deficita, ki je do danes narasel že na 70 milijonov. Zakaj torej gospod finančni minister ni pravočasno ukrenil vse potrebno, da napravi ravnotežje v državnem gospodarstvu in prežene sušo iz državne blagajne? Njegova naloga je bila v prvi vrsti, da redne izdatke pokrije s primernimi dohodki, ne pa z novim posojilom. Tako gospodarstvo brez sistema in jasnega smotra je vse graje vredno, ker škodi državnemu kreditu in državnim financam. To je malomarnost in površnost v državnem gospodarstvu. (Pritrjevanje.)

Kdo je kriv?

Naš državni proračun je v največjem neredu, ki kriči in zahteva, da hitro napravimo red. Dolžnost proračunskega odseka je torej bila, da bi bil hitro storil svojo dolžnost. Šest mesecev imamo že letošnji proračun v rokah, proračunski odsek pa ni rešil niti enega poglavja. Vlada si je gotovo mislila in računala, da bode parlament brez ugovora odobril ta proračun z velikim deficitom, dovolil nove dolgove in ponižno molčal, ako finančna uprava črta kar 70 milijonov za najnujnejše zgradbe cest, uravnave vodâ in druge ljudske potrebe. Seveda se finančni minister izgovarja, da je že lani predložil svojo finančno reformo, ki naj bi napolnila državno blagajno in zagotovila tudi deželam višje prispevke. Ta finančna reforma pa je po splošnem mnenju vseh strank prava zmes le nekaterih dobrih in mnogo slabih, nezrelih in neprimernih idej.

Pa recimo, da je vladna davčna reforma res vzgledna, smotrna in primerna, ostane še vedno nerešeno vprašanje: Zakaj pa visoka vlada ni z vso odločnostjo pritiskala na svojo vedno zvesto in poslušno večino, da bi bila o

pravem času rešila davčno reformo? (Tako je!) Zakaj je vlada dovolila, da je takozvana »delovna« večina počivala in postavala lani poleti nad tri mesece, o Božiču nad dva meseca in sedaj o Veliki noči zopet štiri tedne? Finančni odsek, kateremu je bila že pred letom odkazana finančna reforma, je šele ta teden pričel stvarno razpravo. Zakaj je torej vladna večina raje sedela doma, mesto da bi delala v zbornici in v odsekih?

Dokler nam Vi, gospodje izmed večine na ta opravičena vprašanja ne daste pravega odgovora, tako dolgo nimate niti najmanjše pravice, očitati opoziciji, da dela politiko skozi okno in uganja nepošteno in brezvestno demagogijo. (Živahna pohvala.) Zato moram odločno zavračati grdo in neutemeljeno obrekovanje, naj pride od koderkoli, da so v »Slovanski Jednoti« združene stranke »besne morilke parlamentarizma«. (Živahno pritjevanje.) Mi nismo krivi, ako je ogrska vlada nam pred nosom odnesla mnogo milijonov avstrijskega kapitala in je vsled tega padla naša renta in zvišala se obrestna mera na škodo državi in davkoplačevalcem. Ta kreditna operacija ni predjem na račun davčne reforme, ampak je v pravem pomenu besede nov državni dolg v pokritju velikega primanjkljaja v proračunu. Da pa taka posojila, odhodno novi dolgovi v pokritju deficita le še poveča nered in zmešnjavo v državnem gospodarstvu in škodi državnemu kreditu, to v vsak političnem otrok.

Dolgovi.

Nemška levica pa z lahkim srcem glasuje za nov dolg. Ona gre še dalje in ponudi finančnemu ministru 38 milijonov več, nego je sam zahteval. Gospodje si menda mislijo: »Après nous le déluge!« Za nami naj pride potop, da le mi ostanemo v vladni lopu na suhem in na krmilu!

Toda dolgovi, gospodje, niso vesela dedščina, ampak hudo breme za potomce. Zato je gotovo umestno, da tako radodarno in zapravljivo gospodo opozorim na veliko odgovornost pred vso javnostjo, ko ob času velike draginje in največjega nereda v naših financah tako nepremišljeno dela nove dolgove. Navesti hočem le nekaj statističnih podatkov.

Leta 1845. je imelo avstrijsko cesarstvo dolga 1804 milijone, ali na glavo prebivalstva 64 kron; leta 1850. je bilo dolga 2320 milijonov, na glavo 84 kron; leta 1855. že 3374 milijonov, na glavo

122 kron; leta 1860. je imela država dolga 4718 milijonov, na glavo 146 kron; leta 1867. je bilo dolga 6050 milijonov, na glavo 168 kron. Torej je državni dolg rasel vsakih pet let povprečno za 20 kron na glavo prebivalstva. Glavni vzrok temu naraščanju državnega dolga so bile vojske.

Pa tudi pozneje v mirnih časih je rasel državni dolg še hitreje. Ko smo dobili »ustavo na dveh bergljah« ali nesrečni dualizem, je znašal leta 1870. avstr. drž. dolg 3670 milijonov, ali na glavo 188 K. Leta 1880. je imela Avstrija dolga 6332 milijonov, leta 1890. že 7640 milijonov, leta 1900 8755 milijonov ali na glavo 272 kron, in leta 1908. 9976 milijonov, ali na glavo 300 kron. In danes je dolga že 11.932 milijonov, ali na glavo 446 kron, kakor navaja gospod poročevalec. (Čujte!) In ti dolgovi so večinoma neproduktivni. V državnih železnicah je sicer naloženih okoli 5440 milijonov, toda naše železnice se niti ne obrestujejo in amortizacijo je treba pokrivati iz drugih dohodkov.

In kako naraščajo stroški za obresti, upravo in odplačilo državnih dolgov? Leta 1870. so znašali stroški za dolgove 160 milijonov, deset let pozneje 206 milijonov in leta 1890. že 268 milijonov. Leta 1900 so ti stroški poskočili na 342 milijonov in danes znašajo že 465 milijonov. Da torej plačamo letne obresti državnih dolgov in nekaj amortizacije, moramo porabiti vse direktne davke v okroglem znesku 349 milijonov, ves čisti dohodek od žganja 635 milijona in še ostane nepokritih 52 milijonov in pol. Treba je dodati še dve tretjini dohodkov od sladkornja.

Mnogi se tolažijo pač z izgovorom, da tudi druge države delajo dolgove. Res je, da ima tudi francoska država velike dolgove. Toda Avstrija se ne more primerjati z bogato Francosko, koder je vsa renta v domačih rokah in si morejo že dovoliti več dolgov. Leta 1870. je znašal francoski državni dolg 13.788 milijonov. Leta 1890. pa so na Francoskem vpeljali načelo, da se morajo vsi izdatki pokrivati le iz rednih dohodkov. Četudi danes francoski državni dolg znaša okroglih 24.000 milijonov, je vendar trošek za obresti in amortizacijo razmerno nižji in renta se obrestuje le po 3%. Tako ima francoska finančna uprava velika sredstva na razpolago za druge potrebe.

Tudi na Angleškem skrbe, da ne rastejo državni dolgovi brez konca in kraja. Večina dolga se obrestuje po 25 %. Navzlic burski vojski ima bogata

LISTEK.

Iz dnevnika malega poredneža.

Ameriška humoreska.

(Dalle.)

24. Ponesrečen pokušus.

Moj bratec Montag je šel ter napravil največjo neumnost, ki je mogosta — kupil je namreč malega otročiča! Dal je zanj 50 gld. — malo manj kot bi jaz rabil za konjiča — in si vrhutega ta norec izbral še dekllico. Rekel mi je, da radi tega ni hotel kupiti dečka, ker si je mislil, da sčasoma lahko postane poreden kot Jurček; deloma ima prav, kajti en sam porednež napravlja svojim starišem dan za dnevom nebroj škripi. Povedati pa moram, da sem se v zadnjem času poboljšal. Danes je srede in od ponedeljka do danes sem le enkrat šolo zamudil; ali ni to lepo? Cel ta teden sem samouk skrblil za učiteljevo miznico; ko je učitelj miznico odprl in je skočila žaba ven, se je tako prestrašil, da je tudi žabi podobno odskočil od mize.

Stric Samson je hotel iti v hotel stanovat, a ker sem se izredno poboljšal, je sklenil ostati še pri nas. Vsak

dan mu pripovedujem, kaj vse naši ljudje tihoma rečejo, če hočejo, da ne sliši. Strašno je radoveden in bi najrajši slišal vsako besedico, ki se izpregovori. Ne morem ga bolj razveseliti, kakor če mu povem, kake priimke mu dajajo za hrbtom: star skopuh, star stiskač, stara puščoba, star snež itd. Pravi, da sem za svojo starost zelo prebrisan dečko in da ne bo v svoji oporoki name pozabil. Še vedno je zelo v skrbeh zaradi oči, ker mu Elzina stekla ne ugajajo.

Da se vrnem zopet h kupljeni dekllici, naj povem, da sem jo videl. Ne — kaj takega! Zakaj si nista izbrala vsaj take, ki bi znala hoditi ter imela vsaj lase na glavi in svojemu malemu stricu pomagala biti žogo? Ta nima niti trohice pameti in vrhutega je še indijanskega plemena, ker ima povsem rdečo polt. Zakaj niso kupili raje belega otroka? Vprašal sem sestro: »Kateriga rodu pa je?« Odgovorila mi je: »Najbrže pripada rodu Kikepu.« Kaka sramoto za Hakerje! Prav gotovo sta jo vzela, ker je bila po ceni ali pa zadnja. Lili jo objema in poljubljuje, kakor da je najslajša vseh otročičev. Zadnjič se je razjezila, ker sem mali potisnil iglo v ramo, da bi se prepričal, če morda ni iz elastike.

Lili je sedaj pri nas, da svojo hčer-

ko pokaže sorodnikom in znancem in jaz sem radi tega večinoma zunaj. Zelo nerad namreč poslušam otročji krik in vrhutega se urnih korakov približuje 4. julij, ki bo prinesel nam dečkom nbroj zabave. Denarja imam vedno dovolj, ker mi ga dajeta oba priženjena brata, brzojavni uradnik in stric Samson, zato imam pa tudi več raket kot drugi dečki, ki so vsled tega zelo prijazni z menoj.

Na travniku pred mestno hišo stoji star top, s katerim bodo ob štirih zjutraj stokrat po vrsti ustrelili. Karlček, jaz in še par drugih dečkov imamo tudi precej veliko množino smodnika in kmalu — najbrže že jutri — učinimo nekaj imenitnega. Sicer je stvar zelo skrivnostna, tebi naj jo pa vseeno razodenem, ljubi dnevnik. Zadnjič smo pri predstavi v cirkusu tudi videli, kako so celega velikega moža iz topa ustrelili; naš top je sicer za odrasčenega človeka preozek, za malega otročiča pa kot nalašč. Izposoditi si hočemo torej Lilino malo dekllico, toda paziti bomo morali, kajti čuva jo, kakor oko v glavi. Stražili bomo in gledali, kdaj gre Lili v salon, ker poprej položi malo v zibelko, potem se pa jaz splazim v soho, zavijem otroka v odejo in ga odnesem. Top je že nabit s smodnikom in približno dvajsetimi kroglijami, katere

smo sami vlili. Našli smo staro svinčeno vodovodno cev, katero smo pretopili v kroglice. Upam, da otročička ne bo prav nič bolelo, ker se tudi možu, ki so ga izstrelili v cirkusu, ni nič zgodilo. Rjavčev Tinček bo prinesel pernico, da bo Lilina hčerka na mehko priletela; precej, ko jo izstrelimo, jo bom nesel nazaj domov, da nihče niti ne zapazi, da je ni bilo cel čas doma, Krasna zabava bo.

—o—

Zakaj se ljudje ne brigajo bolj sami zase kot za male dečke, katerim ne privoščijo poštene zabave. Svoj načrt smo dobro izpeljali; odnesli smo srečno malo iz hiše ter jo že nalahko potisnili v top. Vse je bilo gotovo, samo zapaliti je bilo treba. Ravno sem hotel dati povelje za strel, ko me zmoti presunljiv krik, kakor bi si bil kdo prst znečkal in razločil sem Montagov glas: »Jurček, Jurček, počakaj!«

Takoj nato sem zagledal celo našo družino krog sebe in Montag je hitro potegnil hčerko iz cevi, Lili je pa omedlela. Suzi je prijel krč — in vse to radi male stvarice, ki ni niti vredna, da so jo kupili. Sploh bi se ji pa tudi ne bilo nič hudega zgodilo, kajti pernico smo tudi položili na pripravno mesto. Zdi se mi, da je bila Beti tako pre-

Angleška le nekaj nad 15 milijard dolga, dasi so živila, kot žito, meso, sol in sladkor vsled burske vojske le neznatno obdačena s carino.

Celo Italija je uredila svoje finance s strogo kontrolo in varnostjo. Pač pa se more Italija ponášati s svojo finančno upravo tudi vsled gospodarskega razvoja in napredka. Leta 1906. je Italija okoli 7000 milijonov svojega dolga konvertovala, njena renta se obrestuje po 3 3/4% in stoji al pari.

Nemčija ima sicer že nad 16.000 milijonov dolga. Toda Nemčija koraka na čelu ne le državne obrambe, ampak tudi socialnih naprav in dohodki samo državnih podjetij (železnice itd.) daleč presegajo letne obresti od dolgov.

S temi državami se Avstrija pač ne sme primerjati glede odplačevanja dolgov. Zato je opravičen resen opomin, da je treba pri nas štediti in boljše gospodariti, koder je mogoče. Saj je ravno moj predgovornik, bivši minister dr. Gessmann, ostro grajal našo slabo upravo državnih železnic in posestev. V tem oziru mu popolnoma pritrjujem in navedem samo dva slučaja.

Slabo gospodarstvo.

Gospod finančni minister je trdil, da zahtevano novo posojilo potrebuje večinomna v pokritje stroškov za mobilizacijo vsled bosanske aneksije. Slišali smo tudi, da je naša država Turčiji plačala 54 milijonov odškodnine za državna posestva v Bosni in Hercegovini. V smislu bosanskega upravnega zakona pa imata avstrijska in ogrska vlada pravico nadzorovati bosansko upravo in skupni državni finančni minister je dolžan dajati račun o bosanski upravi. Torej je tudi naša pravica, da si to gospodarstvo nekoliko ogledamo.

Nedavno smo čitali v listih, da je bosanska vlada nekemu B. darovala velikanski gozd, katerega obdarovani B. ceni na 1.400.000 kron. Sam smrekov les v tem gozdu je vreden od 600.000 K. Julija meseca minulega leta je baron Bienert zahteval od barona Buriana pojasnilo, zakaj je ta B. dobil tolik gozd brez vsake odškodnine. In skupni finančni minister baron Burian je odgovoril, da so poizvedovanja dognala pravno pravico g. B. do tega gozda. Nedavno pa smo čitali, da B. ni imel niti najmanjše pravice do gozda in da je s tožbo propadel v vseh treh instancah. Vendar pa je g. B. danes srečen posestnik tega gozda. (Čujte!) Neki župan v Bosni je dobil gozd, vreden 200.000 K, v priznanje svojih zaslug za časa zadnje mobilizacije.

Slabo gospodarstvo pa še bolj osvetljuje naslednji slučaj: »Bosanska korespondenca« je nedavno poročala, da je novi 16. vojni kor potreboval 314 lesenih barak v Bosni in Hercegovini. V razpisu so bili navedeni natančni pogoji, da morajo biti barake iz suhega in zdravega lesa ter gotove do konca novembra, sicer plača podjetnik za vsak dan zamude 40.000 kron kazni. Ponudbe so vložili tudi razni domači in zanesljivi podjetniki. Toda delo je dobila peštanska tvrdka Grünwald, ker je bila cenejša za 1.500.000 kron. Toda zgodilo se je, da barake niso bile o pravem času gotove in zgrajene iz slabega šele sekanega lesa. Vojna uprava pa mu je odpustila vso kazen vsled zamude v znesku 2.500.000 kron in plačala povrh še 750.000 kron za razna dela. Tvrdka Grünwald je končno za slabe barake dobila 5.450.000 kron, torej okro-

drzna in je pogledala v dnevnik, kaj sem včeraj zvečer napisal. Ko je prebrala, je šla gledat, če res otroka ni v zibelki in ko se je prepričala, da je izginil, spravila je vso hišo na noge. Toliko vpitja za malovredno stvar! Nič več nimam Beti tako rad kot prej. Ni imela pravice prebrati dnevnika, čeprav Lili zatrjuje, da ji je otrokov angel varuh dahnal to misel v glavo, kajti kaj bi se bilo sicer z njeno hčerkico zgodilo.

— o —

Janezkova noga se je slednjič pozdravila in že sme na ulico, toda mati mu je prepovedala z menoj se družiti, kar pa Janezek ne more ubogati. Vsak dan sva skupaj.

Pretekli teden je bil zopet Hermanu podoben čarovnik tu, vendar me pa papa ni hotel vzeti s seboj h predstavi, ker je trdil, da so zame coprnije bolj nalezljive kot koze. Jutri — dan pred 4. julijem — se bo ob treh popoldne na mestnem trgu sosedov profesor v velikem zrakoplovu dvignil v zrak.

Kako krasno mora biti plavati visoko nad zemljo po sinjem zraku! Rad bi dal svoj novi žepni nožiček, ako bi smel iti z njim. Če mi le dovoli, precej grem. (Dalje sledi.)

glo 500.000 kron več, kakor je zahteval v svoji ponudbi domači bosanski podjetnik. (Čujte! Čujte!)

Tako se gospodari doli v Bosni ob času, ko mora država najemati nova posojila. (Medklici.) Glasilo sarajevskega podžupana dr. Mandića je nedavno o tem slučaju pisalo sledeče: »Čuli smo naravnost neverjetne stvari, da je namreč ta peštanska tvrdka raznim osebam brzojavno poslala denarne svote, da molče, dalje je ta tvrdka plačevala po 120 kron na mesec raznim osebam, ki so imele opraviti s temi barakami. Govori se tudi, da je nekdo od tvrdke dobil 4000 kron darila.«

Gospodje, tako gospodarstvo je naravnost škandal. Saj Bosna vendar ni »zaplankana« dežela, koder bi smeli razni špekulantje samovoljno gospodariti. Vojno ministrstvo menda preiskuje to stvar. Radovedni smo, kaj dožene preiskava.

Avstrijska misel.

Hočem končati. Sedanje novo državno posojilo je stvar zaupanja. Ene stranke glasujejo za posojilo iz udanosti do vlade in da ohranijo sedanji sistem; poljski klub pa po moji sodbi glasuje za to posojilo iz tega razloga, da dobi vlada še priliko izmotati se iz zagate, v katero je zabredla. Od »Slovenske Jednote«, ki je bila potisnjena v opozicijo, pač ne morete zahtevati, da glasuje za nov dolg in vladi izreče zaupanje. »Slovenska Jednota« letos sploh ni ovirala parlamentarnega dela in tudi ni prisegla na obstrukcijo. Saj je ravno »Jednota« po dr. Kreku in dr. Kramažu predlagala lani tako izpremembo poslovnika, ki jako obtežuje obstrukcijo. S tem je »Jednota« dokazala, da se ne straši dela in hoče sodelovati, ako ima gospod ministrski predsednik toliko poguma, da se izvije iz okovov ujetnika in prične izvrševati narodno enakopravnost kot državno in vladno načelo. (Pritrjevanje.)

Vi, gospodje na levi, se sploh motite, ako upate, da bode »Slovenska Jednota« posnemala Justhovo stranko na Ogrskem in se obtežila s krivdo. »Slov. Jednota« tudi ne hrepeni po hegemoniji, da bi potepala v prah nemški narod, kakor trdi »Neue Freie Presse«. »Slovenska Jednota« zahteva le iste pravice pri državni upravi in v parlamentu, ki jej gredo po številu članov in pomenu prebivalstva za državo na severu in na jugu, katero ona zastopa na tem mestu. Gospodje v nemški zvezi, bodite vendar že enkrat pravični tudi slovenskim narodom. Računajte z zgodovinskimi dejstvi in ne sanjarite več o hegemoniji v državi. Saj je zgodovinsko dokazano, da ni nemški rod ustvaril te države. Habsburška država ni nastala na ta način, da je morda državno združen narod tekom stoletij priboril si druge dežele in jih združil s svojo skupino. Država je nastala, ker je habsburška vladarska hiša, izvrševaje svojo zgodovinsko misijo, združila dežele in države v posebno jedoto. Avstrije kot velesile ni ustanovil noben poseben narod sam, ampak Habsburžani s pogodbami in dedščinami. Saj je znan rek: »Et tu felix Austria nube!«

Usoda Avstrije torej ne more in ne sme biti odvisna le od usode in teženj enega samega naroda. Avstrija mora že enkrat udejstviti svojo državno misel, da vse narode prizna kot veliko družino, katere člani imajo vsi enake pravice. (Pritrjevanje.) En sam boj naj je v državi, namreč plemenito tekmovalje v kulturi. (Poslanec Malik: Sedaj imamo avstrijsko državno misel! Jaz sem jo vedno iskal! — Veselost.) Gospod tovariš, ta avstrijska državna misel je starejša, nego ste Vi. Pojdite v knjižnico in čitajte državno ustavo z dne 4. sušca 1849. Ondi je v § 5. izražena avstrijska državna misel, ki se glasi:

»Vsi narodi so enakopravni in vsak narod ima neizpodbojno pravico, da se varujeta in gojita njegova narodnost in jezik.« In ta ideal avstrijske državne misli je izražen tudi v državnem temeljnem zakonu z dne 21. grudna 1867, v členu 19.

Takozvani ustavoverci pa so upali, da za večne čase zagotove mir v državi, ako samo načelno priznajo narodno enakopravnost. Boji za narodno enakopravnost pa preje ne ponehajo, dokler to načelo ni tudi uveljavljeno v šoli, uradu in javnem življenju. Sploh je danes nemogoče, da bi se v parlamentu osnovala čisto politične in gospodarske stranke. To se ne zgodi, dokler niso rešena velika narodna vprašanja vsaj v toliko, da je izključen vsaj vsakdanji preprič za narodni obstanek manjših narodov. (Pritrjevanje.)

Nedavno je gosp. ministrski predsednik hvallil stabilnost državne uprave. Vprašanje pa je, ali mu more zagotoviti to stabilnost očitvidna labilnost

njegove večine? Jaz sodim, da ne. Saj je ravno ta labilnost večine glavni vzrok, da sta zabredla država in parlament v tolik nered in zmešnjavo. Vlada bi se bila mogla že davno prepričati, da s tako skrupucano in neznatno večino ne more trajno vladati in vzdržati sedanji sistem. Baron Bienenrth bi bil mogoče že najti obliko, ki bi »Slovenski Jednoti« omogočila drugo stališče v zbornici.

Ultimatum.

Pri tej priliki se ne morem ogniti dejstvu, ki je jako značilno za sedanje parlamentarne razmere. Pred tednom je poljski klub sklenil resolucijo, s katero naj se bavi njegova parlamentarna komisija. S to resolucijo izraža poljski klub vladi obžalovanje:

1. »Ker vlada ne stori resnih korakov, da uredi parlamentarne razmere in ustvari večino za delovni program v parlamentu;

2. ker vlada brez resnega vzroka parlamentu ni dovolila potrebnega časa, da bi pravočasno rešil raznovrstne ljudske potrebe.«

Gospodje, ta resen opomin, komaj 24 ur po velikanski »zmagi« večine, je ultimatum vladi. Ako bode vlada upoštevala ta ultimatum, tega ne vem. Ako pa se je poljski klub že lani izrekel proti vladni taktiki zavlačevanja in cincanja in se izjavil za politiko proste roke, je ta zadnji opomin gotovo velikega pomena. Poljski klub je brez dvoma državna stranka »par excellence« in se pri vsaki priliki ozira na državne koristi. Ako torej poljski klub obžaluje vladno taktiko, gotovo noče več dolgo mirno in gluho prenašati tega sistema, ki je državi in prebivalstvu le na škodo. »Quousque tandem« kliče vladi mogočna in resna državna stranka, ki je glavna opora sedanje večine in vlade. In četudi morda ta opomin poljskega kluba pri vladi ne najde odmeva, ostane pa vendar lepo izpričevalo za poštene in domoljubne težnje »Slovenske Jednote«.

Mi, ki smo trdno prepričani o zgodovinskem poklicu in nadaljnem razvoju te države, nismo še obupali, ker v obupu kalí razpad države. Mi hočemo še vedno upati, da najdemo pot do sporazumljenja narodov. V ta namen pa mora vlada opustiti svojo reservesno in pasivni odpor. Naloga vlade, ako hoče biti avstrijska, vendar ni, da odstrani le trenutne ovire ali pa v nevarnosti posnema ptičja noja, ki glavo vtika v grm. Skrajni čas je, da vlada stori konec temu sistemu, ki je le na škodo državi. (Živahna pohvala in pritirjevanje.)

Državni zbor.

Dunaj, 26. aprila.

Iz odsekov.

Zaradi grških praznikov bode bodoča zbornična seja šele 6. maja. Pač pa ta teden zborujejo razni odseki. Važne so razprave v proračunskem odseku o proračunu za tekoče leto, v finančnem o finančni reformi in v socialnopolitičnem o socialnem zavarovanju.

Parlamentarni običaj pa je, da vladna večina skrbi za sklepčnost zbornice in odsekov. Večina uživa gotove pravice in privilegije, torej je tudi njena moralna dolžnost, da skrbi za sklepčnost in delavnost v odsekih. Saj to zahtevajo njene koristi v prvi vrsti, da uporablja svojo moč v tem smislu. Ako tega ne stori, prepusti opoziciji svojo pozicijo, da jo pri vsaki priliki preglašuje. V tem slučaju je parlamentarno načelo večine brez vsakega pomena.

Sedanja večina pa je menda še danes v omotici vsled svoje zmage, ko se je z novim državnim dolgom obdržala na krmilu, in prepušča skrb za sklepčnost odsekov opoziciji. Tako šteje finančni odsek 52 članov, od teh jih pripada večini 28. V odsek pa jih je prišlo le 17. Ker so se od opozicije vpisali tudi dr. Ivčević, dr. Ploj, Resel in Winarski, bilo je oglašanih pri predsedniku le 21 članov. Odsek ni bil sklepčen in predsednik je moral sejo zaključiti. Predsednik dr. Urban pa javno zagovarja malomarnost večine, češ, da ni njena dolžnost, skrbeti za sklepčnost odsekov. To načelo pa je naravnost več kot čudno, da ne rečem smešno. Torej manjšina naj se trudi in pota, da more večina pasti lenobo in sedeti pri vladni mizi.

Tudi v proračunskem odseku je bila danes večina jako slabo zastopana. Vpisanih je bilo pač okoli 20 članov večine. Toda polovica te »delovne« gospode jo je takoj začetkom seje popihala iz dvorane in prepustila delo opoziciji. Ta bi bila lahko danes razgnala proračunski odsek, ko bi hotela. Ker pa je tudi manjšini na tem, da parla-

ment — četudi pozno — reši letošnji proračun, ni uporabila malomarnost in delomrznost večine. Po daljši razpravi je odsek dovolil 11.300.000 kron za najvišji dvor in 188.981 kron za kabinetno pisarno.

Posebno obširna razprava je bila o proračunu za državni zbor v skupnem znesku 4.082.684 kron. V tej vsoti so izdatki tudi za kurjavo, svečavo, uradnike, slugo, vzdrževanje poslopja itd. Samo za tiskovine je v proračunu 399.000 kron. Tudi pri tej priliki je bilo narodno vprašanje na dnevnem redu. Poslanec Malik se je hudoval, da smeje slovenski poslanci govoriti v zbornici tudi v svojem jeziku in vlagati interpelacije in peticije v nenemškem jeziku. Slovenski poslanci so se seveda smejali tej Malikovi nedolžni hudomušnosti in predlagali, da mora vlada skrbeti tudi za slovenske stenografe in sploh uvaževati narodne razmere v zbornici. Vse dotične resolucije so obveljale, ker so Poljaki glasovali za te predloge, kar Nemcem seveda ni bilo po volji.

V razpravi je sedaj proračun za ministrski svet, katerega stroški znašajo 3.998.100 kron, in sicer za ministrsko predsedstvo 784.400 kron, za uradne časnike 2.193.400 kron, za disposicijski fond 200.000 in za korespondenčni urad 820.300 kron.

Poslanec dr. Korošec je odločno grajal finančno upravo in njenega šteta dr. Bilinskega, ki z dolgovi pokriva deficite. Finančni minister sam je izjavil v zbornici, da je tako gospodarstvo dolgovi sramota za vsako vlado in da se noče omadeževati z dolgovi v pokritju je primanjkljaja. In vendar je v veseljem pozdravil predlog dr. Steinwenderja, naj se posojilo še zviša za 38 milijonov, ker mu je večina izrekla zaupanje in zahvalo. Gospod finančni minister se gotovo dobro počuti v ministrski klopi, sicer bi moral izvajati posledice, ki so drugod običajne v takem slučaju.

Dalje je dr. Korošec navajal in dokazoval, da je sedanja vlada državne finance spravila v največji nered in da povsod v državnih upravi kaže Slovenom svojo sovražnost. Vlada se tudi ne potrudila, da bi dežele mogle uravnati svoje finance, ki izkazujejo že do 70 milijonov deficita. Pa tudi sploh vlada ruši deželno avtonomijo. Tako leže pravila za ustanovitev občinske hranilnice in zadržne banke že mesece in meseci v finančnem ministrstvu. To pa pravilno odobri, dasi država ne plača niti viharja. Pravosodno ministrstvo postopa proti Slovincem sploh tako kruto, kakor še nobeno prejšnje. Na Koroškem n. pr. slovenski sodni uradnik sploh ne dobi mesta. V naučnem ministrstvu najmanj že deset let leže pritožbe slovenskih občin proti penemčevalnim šolam nerešene. In vlada še vedno trdi, da je nepristranska, in se čudi, da je ne moremo podpirati.

Jutri odsek nadaljuje razpravo.

Albanska vstaja.

Središče sedanjih albanskih uporov tvori Zgornja Albanija in črnogorski, novobazarski in ob srbski meji, se verno se razteza do skopeljskega križišča. Odločilni boji se bodo bili v znamenem trikotju Skoplje-Mitrovica-Djakovo. Vstaši so se zbrali prvotno v Djakovu pri Peči. V boju pri Stimliji so potisnili baje turški vojaki upornike nazaj. Albanske vstaše vodijo Hasan aga Husajin aga, Zadi Alar, Sulejman Bojima, Iza Boletina in sin Emina Ballavina. Vstaši so vajeni vojske. Turki imajo na popirju proti vstašem pripravljenih 52 bataljonov in 16 baterij. Torгут Sefket paša je zamudil zasesti kačaninske postojanke. Turki so ga po svoji stari navadi odstavili, vendar pa še vodi naprej turške vojske. Posebno ugodno in dobro se Turkom ne godi, dasi so že trobili v svet, da so že vstaše porazili. Vstaši so prekinili brzojavne zveze. Turkom grozi celo nevarnost, da jih vstaši obkolijo.

Sodba dunajske diplomatije o položaju.

»Pester Lloyd« poroča iz dunajskih diplomatskih krogov o vstaji: Položaj v Albaniji je zelo resen. Vstaško gibanje je tako naraslo, da namerava turška vlada koncentrirati proti Albancem 40.000 mož. Iz Lolana in iz Smirne pošljejo po eno brigado, skupaj 16 bataljonov s potrebnimi topovi proti Albancem. Dunajski diplomati žele Turkom uspeh, a ne zakrivajo, da bo Turčija le z največjim naporom potlačila albanski upor in da potem izvede potrebne reforme.

Boj pri Černem Gevu.

Pri Černem Gevu so napadli Albanci turške čete, ki so marširale v Prizren in sicer v črnogevski soteski. Boj je trajal malone ves dan. Turška ar-

ljerija ni mogla zaradi neugodnega terena učinkovati. Turki trde, da so se končno Albanci le umaknili, ki so izgubili nad 400 mož. Turške izgube so: 15 kavalristov in 25 pešcev mrtvih, 50 ranjencev.

Boji pri Kazaniku in Ferizovicu.

Vstahi so prekinili železniški promet med Skopljem in Mitrovico. Kratka mladoturška poročila javljajo, da so bili boji z vstahi pri Kazaniku in Verisovcu. Godanco, Račko in Zvorče so Turki bombardirali. Dne 26. t. m. od 9. zjutraj naprej so bili boji tudi pri Belemopolju v peški okolici. Na obeh straneh so bile izgube zelo zdatne. Turkom se je gotovo v teh bojih godilo slabo, ker so v sicer gostobesednih svojih »zmagovitih« poročilih zelo obširni.

Turške operacije.

Šefket paša je odkorakal iz Verisovic s 25 slabimi batalijoni in 3 baterijami proti Kazaniku. Tudi Torgut paša maršira iz Lipljan. Proti Eliziamo je odkorakalo iz Skopelja 10.000 Albancev. Djavid paša se upira odriniti proti Albancem in stavi za prevzetejše povelja pogoje. Lepa res mladoturška disciplina!

AVSTRO-GRSKA.

Iz državnozbornskih odsekov.

Odsek za zadeve državnih uslužbencev je izvolil 26. t. m. pet poročevalcev in sicer dr. pl. Stransky, dr. Mayr, dr. Tomazsewski, Gostinčar in Čech. Odsek je odobril resolucijo, po kateri se sodniki izločijo iz službene pragmatike in se njihove pravice posebej urede.

Socialno-zavarovalni odsek je rešil včeraj §§ 4., 5. in 6. Zaključila se je tudi razprava o § 7.

Narodno-gospodarski odsek je nadaljeval glavno razpravo o ustanovitvi petrolejskih rezervarjev.

Najetje državnega posojila.

Pri pogajanjih o oddaji novega posojila je pustil Rothschild izjaviti, da se ne udeležijo oddaje posojila, ki se razdeli zdaj med druge banke. Pač se pa udeležijo berolinska nemška banka oddaje posojila.

Z južne železnice.

Južna železnica izkazuje v računskem zaključku za leto 1909 38.172.590 kron dohodkov, stroškov pa 45.408.322 kron. Primanjkljaj znaša 7.235.742 K, dva milijona manj kakor lani.

Nemški strah pred Čehi.

Nemci so grozno v strahu. Kaj li se je zgodilo? Nič drugega ne, kakor da razvijajo Čehi najživahnjšo agitacijo, da dunajski Čehi izjavijo ob letošnjem ljudskem štetju, da so Čehi. Nemci že kličejo proti »češki nevarnosti« dunajski magistrat na pomoč.

PONESREČENI »ZEPPELIN II.«

(Glej včerajšnja poročila.)

Weilburg, 27. aprila. V teku včerajšnjega dopoldneva so odstranili od ponesrečenega zrakoplova zadnje gondole in izpustili iz posameznih celic v zrakoplovem ovojju ves plin. Ogrodije zrakoplova leži še vedno na onem mestu, kamor ga je vihar zagnal. Prvi del zrakoplova je le malo poškodovan v svojem aluminijevem ogroddju, to pa zato, ker se je zrakoplov s srednjim delom zaletel v zemljo. Zrakoplov ovoj bodo porabili za krpanje in zavijanje, aluminijem pa bodo stopili. Vsaka poprava zrakoplova je izključena, ker je poškodba preobširna. Na mesto nesreče je prihitelo na tisoče ljudi.

Limbürg, 27. aprila. Pri preiskavi ponesrečenega zrakoplova se je dognalo, da ste obe gondoli nepoškodovani, kakor tudi motorji in znanstveni instrumenti. Da bodo popolnoma razderli zrakoplov in popravili razvaline, bo trajalo osem dni.

Friedrichshafen, 27. aprila. Vest o nesreči »Z. II.« je tudi tu povzročila mnogo obžalovanja. Ker je »Z. II.« last vojaške uprave, ni nihče izmed Zeppelinove družbe odpotoval na mesto nesreče, tudi grof Zeppelin ne.

Dnevne novice.

+ **Nemci med seboj.** Krščansko-socialna nemška glasila so pozvala »Südmarko«, naj izjavi, ali se strinja z izvajanjem znanega pastora Albanija, ki je v Ljubnu rekel, da so nemški Spodnještajerci, rectius odpadniki, demoraliziran element, »poludranci« in ničvredni in da jih je treba nadomestiti z Nemci iz rajha, ki pa po zatrditvi nemških krogov niso nič boljši in vsled podpor in posojil, ki jih »Südmarki« ne vračajo, ravnotako demoralizovani. »Südmarka« pa ne odgovori in ne odgovori. Jako značilno.

+ **»Mladost«** izide to soboto in bo prinesla dva, za duha in smer v naši organizaciji pomenljiva članka: »Proč z mehko boba«, v katerem se Orlom naroča, organizirati boj zoper tisto mehko boba, občutljivost, sladkoba in nekrščansko vseusmiljenost ter sentimentalnost, ki je naravnost nasprotna redkobesednosti, rezkosti in grčavosti, našega klenega, zdravega ljudstva, pa članek: »Še nekaj o našem klerikalizmu«, v katerem je precizirano stališče do duhovščine, posredovalke med Bogom in ljudstvom. —

»Zlata knjiga slovenskih Orlov« je dokončana; pisatelj je katekizmu, kjer se načela naše organizacije, čednosti slovenskega krščanskega mladeniča, njega naloge do ljudstva in naroda, značajnost, viteštvo in samopremagovanje, razmerje do deklet in žen, zmisel za pošteno družinsko življenje, ljubezen do domačije, socialne in karitativne naloge, krščansko usmiljenje in razmerje do nasprotnikov poljudno in jasno obravnava v vprašanjih in odgovorih, dodal še podučeno berilo iz knjige Makabejcev in spisov škofa A. M. Slomška. Preskrbljeno je, da bo »Zlata knjiga« v vsakem oziru odgovarjala načelom naše organizacije in katoliškega nauka; pisatelj, kateremu je šlo na roko več naših odličnih mož, je zaprosil zanjo tudi potrjenja cerkvene oblasti. Obenem pa izide »Organizacija slovenske mladine«, ki obsega poslovnik orlovske organizacije in tudi v vprašanjih in odgovorih tolmači določila že obstoječega poslovnika in okrožne organizacije. Upati je, da bosta te dve knjigi našo mladeniško organizacijo še višje povzdignili in vzgojili še mnogo rodov slovenske mladine v katoliški močnatosti, viteštvu in plemenitosti. Dela se pa tudi na to, da katoliški Čehi in Hrvati potom teh knjig, od katerih ena pomeni za Orle nekaj vadecem za celo življenje, druga pa reglement, še bolj spoznajo naše gibanje in se utrdi vez med Orli, ki so danes ne samo slovenska, ampak začenjajo biti že slovanska organizacija v obče.

+ **Zanimivo.** V procesu zoper Rusinjo, morilko Tarnovsko, ki se vrši v Benetkah, je mnogo jako zanimivih epizod. Tako n. pr. je jako zabavno čitati, kako zdaj advokat Feder, ki zastopa civilno stran, pobija psihiatra Morsellija, ki je Tarnovsko slikal kot tip »slovske duše«, ki da je po svoji vrojeni hysteriji nagnjena h kriminalizmu. Feder opravičeno poudarja, da ni mogoče zločinsev naprtiti vrojenim dispozicijam »slovske duše«, ampak treba vzeti v obzir vplive, ki jih povzročajo moderno internacionalno življenje in vse drugo. »Slovska duša« psihiatra Morsellija je tvorba zastarele in znanstveno zelo pomanjkljive Lombrosove teorije. Feder je tudi jasno osvetlil temeljna protislovja, v katera so zašli psihiatrični izvedenci, ki so drug drugega pobijali v bistvenih rečeh (n. pr. glede takozvanega »negativizma«, ki je znak katatonikov in tudi hysterikov). Judovsko, vsa zločinstva opravičujejočasopisje seveda te reči zamolčuje ali pa izkrivlja.

+ **»Slovska Enota«** in njena reorganizacija. Glasilo poslanca dr. Hrubana, »Našinec«, piše, da bi samo v služaju, ako bi se razmere v poslanski zbornici v toliko izpremenile, da bi stopile češke stranke v večino, bil primeren čas, preosnovati »Slovska Enoto« na podlagi majoritetnega principa. V »Slovska Enoti« bi bile združene one stranke in klubi, ki bi se hotele udeleževati pozitivne politike.

+ **O ta praški sneg!** Iz Pragi nam pišejo: V soboto, dne 23. t. m. je v Pragi snežilo, da je bilo veselje. Nismo si znali tega razložiti, šele »Slov. Narod« od tega dne je prinesel razlago. Ta piše, da so v Pragi tla za klerikalno akademsko društvo prevroča. Sneg in hladno aprilovo vreme jih mogoče vendar ohladi. Nekaj toplote je pa pri novem društvu za razvoj potrebno.

+ **Slovska morskó zdravilišče.** Kakor se vidi, prišli bomo tudi Slovani do prepričanja, da treba obali naše sinje Adrije izkorističati. Sicer je to že malo pozno, toda s pridnostjo in trdno voljo se bo dalo zamujeno popraviti. Kakor poroča puljski hrvaški list »Naša Sloga«, se je ustanovil odbor, katerega naloga bo, zgraditi na otoku Malinska velik hotel in ustvariti tam krasno zdravilišče. Kapital je določen na 200.000 kron in se bo v to svrho izdalo 1000 delnic po 200 kron. Emisijo boste prevzeli, kakor »Naša Sloga« poroča, Jadranska banka v Trstu in Ljubljanska kreditna banka. Pravila se bodo že v najkrajšem času predložila vladi. Omenjeno bodi, da je Malinska eden najlepših kvarnerskih otokov. Malinska vsebuje vse naravne in klimatične udobnosti, tako, da je temu

otoku obstoj kot zdravilišče že naprej zagotovljen. To domače podjetje je tembolj pozdravljeni, ker se bo s tem začelo posvečevati naši Adriji tisto pozornost, katero ji Nemec že davno posveča. Tudi Medulinske obali so še tu, katere se še, hvala Bogu, ni posrečilo podjarmiti narodnemu nasprotniku. Vse res ne gre naenkrat, potrebno pa je, da se tudi te točke ne zanemari.

+ **Za pogorelce v Brdu** v radovljiškem okraju je izposloval državni in deželni poslanec g. Pogačnik 8000 K državne podpore, ki se takoj izplača.

+ **Sveče za »Südmarko«.** Da prodajajo branjevci včasih najrazličnejše stvari, ker imajo za to pravico in ker plačujejo za to tudi davek, to je znano, manj znano pa bo, da prodajajo zlatar sveče. Skoro neverjetno, pa vendar resnično. V mestu Pulj, kjer je vse mogoče, je tudi to, da prodajajo zlatar sveče. Kdor bi morda tega ne verjel, ta naj se pri puljskem zlatarju Jorgo sam prepriča, a kupi naj teh sveč nikar, ker so za uničenje Slovanov — za Südmarko. Če ima ta zlatar dovoljenje tudi za prodajo sveč in če plačuje državi za to predpisani davek, katerega je danes tako potrebna, to naj preiščejo v to poklicane oblasti.

— **Društvom, ki žele predstav s skioptičnimi slikami** ali si žele nabaviti ceneni skioptikon, daje rade volje pojasnila uredništvo »Slovenska«.

— **Za izlet v Benetke**, ki se vrši o Binkoštih, se je javiti vsaj do 2. maja. Nekaj mest je še prostih. Naj bi se vsi, ki se nameravajo udeležiti tega res izredno cenene izleta, oglasili takoj, ker s tem tudi odboru za izlet izdatno olajšajo delo. Odbor »Ljubljane« je storil za izletnike vse, da bo udobnost zanje največja in da bo tudi vsa postrežba izvrstna.

+ **Al. Gričnik.** Pogreb č. g. Gričnika dne 26. t. m. je bil veličasten. Ogromna množica ljudstva je spremljala pokojnika k večnemu počitku. Sprevod je vodil veleč. g. dekan Hribernik, sveto mašo zadušnico je pa služil č. g. kaplan Ivan Ilc, nagrobni govor pa č. g. kaplan Alojz Zamuda. Č. g. Gričnik je bil rojen dne 29. marca 1880 pri Sv. Kunigundi na Pohorju. V mašnika je bil posvečen dne 25. julija 1903 v Mariboru. Kot kaplan je služil v Podsredi, v Žetalah, v Črešnjevcu in pri Sv. Marku niže Ptuja. Od 1. marca 1909 naprej je služboval kot župnik na Reki. Svetila mu večna luč!

— **V preiskovalnem zaporu se je obesil.** O tem se nam še piše iz Novega Mesta: Alojzija Lukšiča (Janežiča), mizarja iz Drske pri Novem Mestu, ki je v nedeljo, dne 24. t. m. zvečer zasadi Josipu Medvedu, 19 letnemu posestnikovemu sinu iz Ločne, nož v stegno ter mu prerazal srčno žilo dovodnico, tako da je ta v par minutah izkrcvavel in umrl, so orožniki še isto noč pripeljali z njegovim tovarišem in soudeležencem Finkom vred v zapor novomeškega sodišča. Tu se je Lukšič v torek, dne 26. t. m. dopoldne obesil na ventilacijsko vrv. Paznik, ki mu je prinesel ob 11. uri kosilo, ga je dobil sicer še gorkega, a je bil že mrtev. — Kot vse kaže, Lukšič nad Medvedom ni pregrešil le uboja, temveč umor in zato ga je vest tako pekla, da se je obesil.

— **Senzacionalno odkritje umora.** Iz Novega mesta se nam piše: Pred osmimi leti je bil pogrešen neki hlapec, kateri je bil zvečer v Kandiji v Rajecovi gostilni. Dognalo se je, ker se je našel na bregu Krke klobuk, da je bil vržen ali pa da se je sam vtopil v Krki. Iskali so ga par dni po globini Krke, nakar ga je našel ribič Lukšič, oče zločinca, ki je zabodel Medveda in ki se je, kakor poročamo zgoraj, včeraj v zaporu obesil. Na vtoplejcu so se našli znaki udarca na glavi. Sklevalo se je vsled tajenja onih, ki so bili osumničeni, da je zadobil poškodbo vsled padca v vodo na kak trd predmet. Svoječasno so bile tudi tu ljubavne razmere povod nesrečne smrti vtopljeneega. Bivša natakarka v gostilni Kondeta v Kandiji je imela z Lukšičem, bratom sedanjega zločinca, ljubavno razmerje in ga pozneje poročila, nakar je mož šel v Ameriko. V tem času je nastal domači spor med sinom in starši, nakar je prva očitala: Saj niste nič prida, ne vi, kakor ne vaša družina, vaš sin (moj mož) je onega ubil ter vrge v Krko. Jaz sem za to vedela, a nisem hotela ga izdati.« S tem je staršem za nekaj časa zaprla usta, sedaj pa se to že povsod govori. Čez nekaj časa vse pride na dan, kakor je tudi to prišlo. Je še par umorov v bližini Novega mesta, ki niso odkriti, a je upati, da se tudi te sčasoma pojasni.

— **Vlak napaden s kamenjem.** »Gorica« poroča: Minulo nedeljo so se vozili dornberški Orli z vipavsko železnico iz Gorice domov. Na prvaki postaji so vozove, v katerih so bili Orli, napadli prvaki liberalci s kamenjem.

Pobili so nekaj šip. K sreči ni kamenje zadelo nikogar, le čepico je kamen zbil z glave enemu Orlu. Uvedena je preiskava. Liberalci so grozno upili. Surevost prvaki liberalcev je velika. Menda na celem Goriškem je ni večje! »Soča« je lahko ponosna na prvake napadovce vlaka! Kamen je njih orožje! Kakor culukafri! Sramota!

— **Nov kanonik v Gorici.** »Gorica« poroča: Preč. g. Ivan Trevisan, dekan v Gradišču, je imenovan za kanonika pri goriškem metropolitanskem kapitelju. Ta kanonikat je na novo ustanovljen. Ta kanonikat je ustanovil pokojni msgr. Ivan pl. Dottori.

— **Nemški cesar na našem jugu.** Te dni se je mudil na otoku Brioni nemški poslanik na Dunaju Tschirsky (res pristen Nmec). Čuje se, da si je poslanik ogledal otok in njega naprave radi tega, ker namerava priti še letos nemški cesar tja. Samo če mu pa ne bo zopet predrago, kakor svojčasa v kolodvorski restavraciji v Mürzschlagu.

— **Halleyjev komet in dolenski vlak.** Glava kometova bo tolika, da bi vozil naš dolenski vlak pet let okoli nje, po repu bi se vozili 118 let; kljub tej ogromnosti bi bilo treba 10 milijonov repov Halleyjevega kometu, da bi bili tako težki kakor je naša zemlja, tako tenka in lahka je tvarina te repatice. In če bi bilo v tem repu še toliko strupenih plinov, bi v najslabšem slučaju prišlo na vsakega človeka toliko strupa, kolikor ga je v malem kozarcu žganja. To bi ne bilo torej nič hudega. Z glavo kometovo se pa ne bomo srečali, kakor smo že omenili, zato je vsak strah neutemeljen in nepotreben. Veseli moramo biti, če bomo sploh kaj videli.

— **Odlikovan dolenski rojak.** Anton Zajec (Sajz), rojen v Mirnipeči, sedaj c. in kr. naddelovodja v pomorskem arzenalu v Pulju, je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem.

— **Zakaj se ni pričelo z gradnjo ličke železnice?** Tajnik trgov. obrtne zbornice v Zagrebu, dr. Paskievič-Čikara je poročal v zbornični seji dne 23. aprila t. l., da je zvedel v Budimpešti, da se je grajenje ličke železnice zakasnilo zaradi tega, ker so se zavrgli stari strokovniki, ki so bili previsoki, a novi se šele izdelujejo.

— **Sleparski mizarski pomočnik.** Okrajno sodišče v Radovljici išče zaradi sleparstva mizarskega pomočnika Mihaela Dolinšek, rojenega leta 1874. v Dobrovi pri Cerkljah, kamor je tudi pristojen. Dolinšek je oženjen in je nazadnje stanoval v Lescah.

— **Iz Gor. Branice pri Vipavi.** V »Slov. Narodu« od 20. t. m. namazal je neznan mazač iz Branice ali odkod gorostasno laž, da je vodil pri veselici povodom zaroke Ivanke Čehovin z učiteljem Pečekom akademik Kodre četvoriko. Nas ne briga čisto nič, ali je bila zaroča ali ne. Pač pa moramo odločno zavračati lažnika, ki s tem blati našega predsednika, ker ga ves ta mesec niti tukaj v Branici ni bilo, marveč je ves čas v Ljubljani. »Slov. Narod« pa je zopet za eno laž debelejši! Dober tek! — Za »Katol. slov. izobraževalno društvo« in za »Orla«: Fran S. Šmid, tajnik.

— **Nesreča na Travniku v Gorici.** Iz goriških listov posnamemo: 69letni A. Černe in sin Ivan iz Gor. Vrtojbe sta se pripeljala v nedeljo zvečer okoli 10. ure v Gorico, da dobita zdravilo za bolno hčer. Čakala sta pred lekarno Cristofolettjevo na Travniku. Ko sta hotela domov, se je splašil konj pred motociklom kovača Ivana Trevisana ter tekel po Travniku in zavil proti ulici za vojašnico. Tam se je zagnal v železo ob zidu, vsled česar je padel Černe star. z voza ter se nevarno poškodoval. Prenesli so ga hitro v bližnjo gostilno, kjer mu je dal prvo pomoč dr. Mordurgo, potem pa so šli po nosilnico na bližnje glavarstvo ter sta ga nesla v bolnišnico gg. Egisto Cociancig in G. Chebat, ki zaslužita radi tega javno pohvalo. Cernetu se obrača na bolje.

— **Detomorka.** Svojega novorojenega otroka je zadržala 22 let stara Lenčka Krivec, posestnikova hči iz Zgoše pri Begunjah. Morilko, ki je svoje dejanje priznala, so odpeljali v zapor.

— **Umrl** je na Koroški Beli 26. t. m. v pokojni nadrudar Matevž Kokalj, star 80 let in imejitelj srebrnega zaslužnega križca s krono, ki si ga je zaslužil po 50letni naporni rudarski službi v revirju barona Zoisa in pozneje sedanje kranjske obrtne družbe.

— **Utonil** je posestnik Janez Zajec iz Zadobrove. Ko je šel zvečer domov je zašel v Savin odtok in utonil. Nesrečni mož je klical na pomoč, čuli so njegove klice, a niso ga več našli, ker so izgubili smer.

— **150 milijonov kron škode na poljskih in vrtnih pridelkih** je v zapadnih severo-ameriških državah povzročil nenaden mraz.

Za pogorence v Brdih pri Radovljici je daroval cesar iz zasebnih svojih sredstev 1000 kron.

Spominsko ploščo Stanku Vrazu vzida v hišo, kjer je slednji umrl. »Društvo bratov hrvaškega zmaja v Zagrebu«.

— **Odlikovan** je s častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje pri južni železnici g. Jože Feršar v Spodnjem Logatcu.

— **Smrtna kosa.** V Trstu je v nedeljo po noči umrl glavni inšpektor in postajenačelnik tržaškega južnega kolodvora Friderik vitez Mahorčič.

— **Kolesar povozil dečka.** Dne 25. t. m. dopoldne je povozil v Novem mestu neznan kolesar sedemletnega Alojzija Dornika, evidenčnega oficijala sina v Novem mestu. Fant je, ko je v naglici zavozil kolesar v njega, padel s tako močjo, da si je pri tem padcu zlomil nogo nad členkom.

— **Velika eksplozija plina v novi Dreherjevi palači v Trstu.** Včeraj zjutraj tik pred 9. uro je silna detonacija preplašila vso daljno okolico borznega trga. Eksplozija se je pripetila v pritličju nove Dreherjeve palače, obrnjene proti stari borzi, in je napravila mnogo škode. Ranjenih je bilo tudi nekoliko oseb. V pritličju so ravno z vso naglico dovrševali zadnja dela za novo restavracijo, ki so jo imeli otvoriti prihodnji petek. Med obočnim stropom pritličja in podom prvega nadstropja so stavitelji pustili podobodni prazen prostor, po katerem so bile napeljane cevi za plin. Iz še ne popolnoma jasnega razloga, bržkone pa radi luknjice v plinovni cevi, se je bil plin izlil v ta prazni prostor. Delavci, ki so zjutraj delali v tem delu palače, so takoj začutili oster duh po plinu. Weitz, oni delavec, ki je najtežje ranjen, je stopil na lestvo in začel z vžgalico v roki preiskovati, odkod se izliva plin. Tedaj je pa nastala strašna eksplozija. Weitz je vrglo na tla z lestvo vred. V dveh sobanah se je vsul del stropa, prav tako tudi del stopnišča, ki vodi na teraso: par težkih železnih rulojev, ki so zapirali okna, je sfrčalo sredi ulice Canal piccolo, drugi ruloji so bili vpognjeni od strašnega zračnega sunka. Vse šipe so s silnim žvenketanjem sfrlele na ulico in se tu razbile na drobne kosce. Vrata glavnega vhoda so bila poškodovana in dvignjena iz tečajev. Aparati in pohištvo v obeh dvoranah je bilo poškodovano in deloma strto. Žalibog, da je pri tem ponesrečilo tudi nekoliko oseb. Težko ranjeni so bili: 18-letni monter Fran Kasender iz Monakovega, ki so se mu pretresli možgani in je tudi drugače ranjen, nadalje njegov tovariš Ivan Weitz, ki se mu je zlomila ključnica. 28-letna dninarka Terezija Sančin ima rano na čelu in 42-letna dninarka Marija Smrdela je obnemogla ob simptomih zastrupljenja. Prvo pomoč so dobili ranjenci v lekarni Vielmetti, potem je zdravniška postaja prve tri spravila v bolnišnico. Na mesto nesreče so takoj prišli gasilci. Policija je zaprla vhode v ulico Canal piccolo in je zadrževala velikansko množico ljudi, ki se je bila po eksploziji nabrala okoli palače. — Na lice mesta je prišel tudi župan in sodna komisija. Vest o eksploziji se je naglo razširila po mestu in privabila mnogo ljudi na mesto nesreče.

Avstrijski trgovci v Zagrebu Dne 4. maja pride v Zagreb nad 200 trgovcev, članov avstrijskih trgovskih zborov, ki se bodo v Zagrebu zadržali cel dan. Eden del trgovcev se pripelje po železnici, drugi pa z avtomobili. 5. maja odidejo ob 8. uri zjutraj z avtomobili preko Petrinje v Banjaluko in Sarajevo.

— »**Deutsche Orientbank**«. Ta nemški zavod razširja svoj delokrog po celnem Orientu z velikim uspehom za nemško izvozno in uvozno trgovino. Sedaj je ustanovila ta banka filialko v Dedeagaču, drugo filialko odpre v Adrianopolisu. V Egiptu otvori filialke na štirih krajih. V Turčiji, Mali Aziji in Egiptu bo imela sedaj skupaj 16 filialk, vse v prospeh nemške trgovine. Kak velik vpliv nemštva na Orient tiči v tej banki!

Znanost in umetnost.

Kranjska v podobah. Pod naslovom »Lepa naša domovina« je pričel izdajati znani izvrstni slikar slovenski g. Srečko Magolič v Ljubljani serijo podob v barvotisku o Kranjski. Prvi zvezek obsega res prekrasne slike v barvah: Ljubljana (S. Magolič ml.), Kamniške planine (S. Magolič st.), Bled (S. Magolič st.), Vintgar (L. Grilc), Bohinjsko jezero (S. Magolič st.), Belo-peska jezera (L. Grilc), Postojna (S. Magolič st.), Predjamski grad (S. Magolič st.). Slike so reprodukcije krasnih slik, ki so jih izdelali priznani čopiči

Magoličev in L. Grilc. Z ozirom na vse to je cena zvezku 1 K 50 vinarjev, prodajalec 20 odstotkov popusta, res silno nizka. Priporočamo to izdajo vsem, ki ljubijo lepoto naše domovine, da jo imajo vsi v svojih domovih. Lahko se iz zvezka stavijo tudi lepe slike na steno posamezno ali po več skupaj. Posebno naj bi tudi nobeno društvo ne pogrešalo te izdaje, ker povzdiguje domovinsko ljubav, ta izdaja naj bi bila povsod, kjer se zbira in stanujejo Slovenci. Naroča se pri Srečko Magoliču v Ljubljani, Dunajska cesta št. 9.

Štajerske novice.

š **Poslanec Rožkar** je dne 22. t. m. vložil v državnem zboru predlog za obligatorno zavarovanje proti elementarnim poškodbam kmetijskih pridelkov.

š **Orlovski tečaj** se vrši v nedeljo, dne 8. maja v Šmarju pri Jelšah. Mladenci iz okrajev Šmarje-Rogatec se udeležijo rane službe božje v Šmarju, od 8. do 10. ure predavanja, od 10. do 12. je telovadba, od 1. do 3. zopet telovadba in ob 3. veliko ljudsko zborovanje. Tečaj bosta vodila brata Vojteh Jeločnik in Ivan Podlesnik. Mladenci, udeležite se ga polnoštevilno!

š **Duhovniške vesti.** Konkurne izpite delata te dni v Mariboru č. gg. kaplana Franc Ozvatič iz Slovenske Bistrice in Leopold Kolenc iz Vidma ob Savi. Za kaplana v Črni gori pri Ptujju je nameščen č. g. Franc Ostrž, ki je bil zaradi boleznih začasno vpokojen.

š **Mladina na Štajerskem.** V nedeljo, dne 1. maja, napravijo Orli iz Savinjske doline in St. Jurija ob južni železnici izlet v Doberno. Izletu se bo pridružilo večje število Savinjanov. Dobrinski Orel izvrstno napreduje.

š **V ptujskih odvetniških pisarnah** bo od 1. maja dalje uveden popolni nedeljski počitek. Naj bi ptujске odvetniške posnemali odvetniki tudi drugod!

š **St. Lenart v Slov. goricah.** Dne 21. aprila se je vršil občni zbor posojilnice pri St. Lenartu. Ta zavod je eden najmočnejših in najlepše delujočih naših denarnih zavodov na Spod. Štajerskem. Zborovanje je vodil načelnik posojilnice č. g. Jos. Janžekovič. Po končanem sporedu je govoril dr. Tiplič o pomenu zadrugištva ter je posebno povdarjal velike zasluge in požrtvovalno delo tajnika Fr. Makso Krambergerja, ki žrtvuje skoraj vse svoje moči za procvit zavoda ter z jekleno voljo in delavnostjo posega v politično življenje v Slov. goricah. Slava mu!

š **Štajerske kmetijske šole** razun one v St. Jurju so nekake agende za nemškutarijo, to smo že opetovano povdarjali. Našim kmetijskim podružnicam se pošiljajo te dni samonemška naznanila glede kmetijskih šol v Grottenhofu in Mariboru. Ta naznanila so samo nemška. To je predznotno, da ji ni para. Tako dela deželni odbor, tako delajo ravnateljstva teh zavodov. In naši poslanci bi še naj opustili obstrukcijo, boj proti nemški frivolnosti!

š **Umrl** je v Mariboru delovodja substitut južne železnice Alojzij Učakar.

Ljubljanske novice.

lj **Krščanska ženska zveza** ima v petek, dne 29. t. m., ob štirih redno predavanje v »Unionu«. Predava č. g. Jos. Jerše.

lj **Bratje Orli!** Udeležite se jutri v četrtek gotovo polnoštevilno telovadne ure. Nastopi se pred durmi. Na zdar! — »Ljubljanski Orel«.

lj **Pripravniški dom.** Ponovno opozarjamo na občni zbor, ki ga bo imelo društvo »Pripravniški dom« v četrtek, 28. t. m., ob pol 12. uri v konferenčni sobi tukajšnjega c. kr. učiteljskega.

lj **Javno predavanje v Trnovem.** Opozarjamo somišljenike in somišljenice na velenjanimivo javno predavanje: **Napoleonova slava in njegov konec**, ki se vrši jutri, v četrtek, točno ob 8. uri zvečer v dvorani gostilničarja g. Sokliča, Konjušne ulice. Predavanje bo pojasnjevalo 60 prekrasnih sklop-tičnih slik. Vstopnina 10 h. K obilni udeležbi udano vabi odbor Slovenskega gospodarskega in izobraževalnega društva za Trnovo in Krakovo v Ljubljani.

lj **Prosimo somišljenike**, ki imajo kako leposlovno knjigo, da jo blagohotno podarijo novoustanovljenemu »Slovenskemu gospodarskemu in izobraževalnemu društvu za Trnovo in Krakovo v Ljubljani«. Posebno hvaležno bi bilo društvu za letnike »Dom in Sveta«. Knjige sprejema uredništvo »Slovenca« vsak dan od 4. do 5. ure popoldne.

lj **Umrla** je včeraj v deželni bolnici posestnica iz Jarš Franciška Plevnik rojena Dimnik, hči deželnega poslanca g. Dimnika. Dopoldne je pri-

šla v bolnico, zvečer pa je bila že mrtva. Rodbini naše iskreno sožalje!

lj **Razprava proti Ivanu Kocmurju** na tožbo Antona Kristana se danes ni vršila, ker je uvedlo sodišče na predlog Kocmurjevega zastopnika o trditvi glede na falsificiranje bilance v Ljubljani in v Idriji najboljše poizvedbe. Razprava o tožbi Ivana Kocmurja proti Antonu Kristanu radi razžaljenja časti bo, če se ne združita obe zadevi dne 7. maja ob 3. uri popoldne.

lj **Stavljenje koz.** Počenši z 12. majnikom 1910 se bodo vsak četrtek popoldne ob treh brezplačno stavile koze v veliki dvorani »Mestnega doma«.

lj **Umrl** so v Ljubljani: Anton Petrovič, brivec, 41 let; Ljudevit Matko, tovarniški delavec, 28 let; Rozalija Svetec, postrežnica, 63 let; Marija Cajhen, perica, 61 let; Simon Zima, tovarniški delavec v pok., 37 let; Ana Ložar, posestnikova žena, 59 let; Peter Pavlin, delavec, 55 let; Marija Indof, šivilja, 22 let; Anton Volek, občinski uhožec, 60 let; Josipina Pelle, zasebnica, 80 let; Ana Florjančič, šivilja, 70 let; Artur Statin, lepopisec, 42 let; Marija Rozman, posestnikova žena, 43 let; Josip Virant, posestnikov sin, 7 mesecev.

lj **Vojaški promenačni koncert v »Zvezdi«** bo odslej ob ugodnem vremenu vsak četrtek od 6. do 7. ure zvečer.

lj **Pobegnul** je od svojega domobranskega polka št. 27. rezervist Franc Orešnik, rodom iz Mokronoga. Orešnik je baje nekoliko slaboumen.

lj **Aretovan** je bil včeraj zaradi raznih nepoštenosti že večkrat predkaznovani 27letni Anton Tihel iz Kleč v kamniškem okraju, ker ima za mesto prepovedan povratek.

lj **Prememba posesti.** Gospod Ivan Ciber je prodal svojo hišo št. 7 v Pri-sojnoj ulici sodnemu slugi gosp. Josipu Marinkotu za 26.800 K.

lj **Umrl** je brat magistratnega pristava g. Janko Barleta, Ivan Barle, posestnik v Gradu pri Cerkljah na le, posestnik v Gradu pri Cerkljah na Gorenjskem. N. v m. p.!

Razne stvari.

Zanimiva organizacija. Socialno-demokratski agitatorji na Nemškem so ustanovili posebno društvo za uradnike socialističnih strokovnih društev, strankine urednike, nastavnice konsumnih društev itd. Članov je imelo to društvo koncem leta 1909. 2474. Od teh je bilo 1448 uradnikov strokovnih organizacij, 86 nastavljenec socialno-demokratske stranke in 121 delavskih tajnikov. Premožanje društva je znašalo koncem leta 615.000 mark. Zanimivo bi bilo, ako bi socialni demokrati objavili tudi plače teh svojih agitatorjev.

Mladinska organizacija v Nemčiji zelo napreduje. Kakor poroča »Kölnische Volkszeitung«, obstoji v zahodni Nemčiji okoli 2000 mladinskih društev s četrto milijona člani. Ta društva imajo namen poglobiti katoliško versko življenje, ojačiti značaje in zanimanje za skupna vprašanja, izobrazbo itd. V isti vrsti z mladinsko organizacijo so delavske posredovalnice. Tudi protestantovsko mladinsko gibanje ni podcenjevati. V zahodno-nemški evangelijski mladinski zvezi je 547 društev s 44.484 člani.

Usoda izumitelja. Izumitelj peči za izdelovanje jekla — Pierre Martin — živi v zelo slabih razmerah v nekem malem kraju na Francoskem ter mora v svoji visoki starosti trpeti revščino. Zasluga francoskega učenjaka Le Chatellera je, da je iztrgal pozabljenosti Martina, o katerem se je mislilo, da je že mrtev, in ki je s svojo iznajdbo povzročil velikanski razvoj jeklene industrije. Izumitelj Martin, po katerem se imenujejo tudi peči, je živel popolnoma pozabljen. Sedaj se je ustanovil odbor, kateremu načeljuje profesor Le Chatelier. Ta odbor se je obrnil na najodličnejše zveze jeklarn, naj prispevajo k častnemu daru za Martina, da bo mogel izumitelj vsaj svoje stare dni preživeti brez skrbi. Francoska in nemška zveza bosta darovali vsaka 100.000 frankov, avstrijska pa z ozirom na svojo produkcijo 20.000 frankov. Ta častni dar se bo Martinu 10. maja izročil v Parizu na posebni slavnosti, prirejeni njemu v čast.

Od pastirja do profesorja. Dne 30. t. m. slavi v Monakovu profesor Defregger svoj 75. rojstni dan. Ta učitelj slikarske umetnosti je bil počaščen od nemških visokih znanstvenih zavodov in akademij z največjimi odlikovanji. Čudna pa je življenjska zgodba tega starca! Do 14. leta je živel v svojem rojstnem kraju, v Ederhofu na Tirolskem, kjer je služil kot kravji pastir. Poleg tega pomagal je pri delu očetu, vaškemu delavcu, ki je bil sobni slikar.

Pozneje je zaželel, da bi postal umetnik. Dolga leta je preživel v revščini lakoti, a dosegel je visoko naobrazno tehniko umetnosti, in danes je v prvih učenjakov na tem polju. Kaj ne stori trdna volja!

Velik prijatelj Slovanov umetnik.

Kristijanija, 27. aprila. Včeraj ob 8. uri 45 minut je umrl slavni slikatelj Björnstjerne Björnson. — Rojen je bil leta 1832. v Kvinknu v oesterborski provinci na Norveškem kot pastorjev. Vpliv mističnega krščanstva njegovih očetov se pozna v vseh delih. Po vseučiliških študijah je postal profesor na gledališču v Bergnu. Obiskal je Italijo in zaslovel s »Synnøvebakken«. Leta 1865. mu je storthing tiral letno penzijo, potem je vodil gledališče v Kristijaniji in bil urednik, za obiskal Italijo, končno si pa izbral bivališče Pariz. Bil je velik govornik se živo pečal s politiko; najbolj pozasel v dramo »Preko moči«. Zatočas se je močno zavzel za Poljake Slovake. Za plemenitim možem žalves izobraženi svet razun morda Mažarov, najbolj viteškega naroda svetu.

Telefonska in brzojavna poročila.

DOPOLNILNE VOLITVE V HRVAŠKI SABOR.

Ogulin, 27. aprila. Pri dopolnilnih volitvi v hrvaški sabor je izvoljen poslanca Kruenovec Nikolaj pl. Šušterič z 249 glasovi, 95 volivcev ni prišlo volišče.

Zemun, 27. aprila. Tu je izvoljen poslanca na hrvaškem saboru pod Levin pl. Chavrak s 327 glasovi, srb. radikalec Babić je dobil 62 glasov, german Zeller 12 glasov.

BAN TOMAŠIĆ KONFERIRA S KHUENOVCEM.

Budimpešta, 27. aprila. Ban Tomašić je došel sem, a tako odpotoval Semering Khuenu. Njegovo potovanje je v zvezi s tekočimi posli na Hrvaško in z volivno reformo za Hrvaško.

IZPREMEMBA PRI UPRAVNEM RAVNANJU JUŽNE ŽELEZNICE.

Dunaj, 27. aprila. Predsednik upravnega sveta južne železnice Leon Chlumecky je po 13letnem delovanju kot predsednik odstopil in na njegovo mesto pride dosedanj generalni ravnatelj dvorni svetnik vitez dr. Egerjevo mesto pride dosedan administrativni ravnatelj dr. Althaus Kaizl in na Kaizlovo mesto Vince Adam. V pokoj je stopil tudi stari ravnatelj višji stavbinski svetenik Ferdinand Pichler.

DRŽAVNOZBORSKI ODSEKI.

Dunaj, 27. aprila. Današnja se finančnega odseka je bila sklepanje. Člani večine so bili navzoči že dav pred začetkom seje. V prezentacijski listi so se upisali tudi socialni demokratje. Odsek nadaljuje generalno obato o davčni predlogi. Proračunski odsek nadaljuje razpravo o proračunu. Danes je na vrsti ministrijski svet. Kramar je v odseku izjavil, da Slovani ne morejo podpirati vlade, v kateri prezrti mnogi avstrijski narodi. Govori tudi poslanec dr. Žitnik.

VSTAJA ALBANECV.

Dunaj, 27. aprila. Včerajšnje veščinje o porazu turških čet v Albaniji se potvrdjuje. Albanci so takoj v začetku bili pri Lipljani vrgli nazaj desno turško krilo, vsled česar levemu krilu in središču ni bilo mogoče napredovati. Pridiranje proti Prizrendu je turškim v jakim nemogoče. Soteska Kočang se vedno v rokah Albanecv. Zveza Skopljem in Mitrovico so pretrgala sploh je ustavljen promet v vsej gojni Albaniji. Položaj je jako resen.

SRBSKI PRINC JURIJ.

Belgrad, 27. aprila. Včeraj je bil prestolonaslednik Jurij prišel v častniški kazino ter izjavil, da se več vrne v garnizijo Malinovac. Takoj grških praznikov nastopi daljši dopust katerega je dobil radi bolehnosti. Odpotuje v inozemstvo, najprej v Pariz. Na Dunaju se bo mudil tri dni, ogleda si mesto ter se posvetoval z nekim profesorjem zdravnikom.

SAMOUOM NA CESTI.

Trst, 27. aprila. Tu se je ustrelil cesti 41-letni Alojzij Fon, postrežček.

VSESLOVANSKI KONGRES V SOFIJI.

Praga, 27. aprila. Včeraj se je odprl svetovni »Slovanski klub« o zastopstvih Čehov na vseslovanskem kongresu Sofiji. Poleg 18 čeških odposlancev 20 zastopnikov raznih čeških društev bo došlo k sokolski slavnosti v So-

tudi 300 čeških sokolov in 30 čeških časnikarjev k vseslovenskemu časnikarskemu kongresu, ki se bo vršil istofasno.

POLJAKI SE NE UDELEŽE VSESLOVANSKEGA KONGRESA.

Varšava, 27. aprila. Pred nekoliko dni je poročala bulgarska brzojavna korespondenca, da je predsedstvo pripravljalnega odbora za vseslovanski kongres v Sofiji izjavilo, da bodo Poljaki prisostvovali kongresu. a ne sodelovali. Z ozirom na to vest piše »Gazeta Varšavska«: »Zanimivo bi bilo vedeti, odkod dobiva predsedstvo te informacije. Kakor se vidi, ve predsedstvo več kakor Poljaki. Kolikor smo mi poučeni, ne namerava nihče izmed Poljakov iti v Sofijo«.

GROF ZEPPELIN V PRAGI.

Praga, 27. aprila. Tukajšnja trgovska zbornica se je kakor znano pogajala z Zeppelinovo družbo, da bi se grof Zeppelin na svojem nameravanem potovanju iz Dunaja v Draždane ustavil v Pramu. V razpravi se je povdarjalo, da je Praga slovansko mesto, ki je sprejelo v svoji sredi Francoze, Ruse, Poljake in Turke ter se ne sme delati nobenih težkoč, da bi se z isto slovansko gostoljubnostjo ne moglo sprejeti nemškega zrakoplovca grofa Zeppelina. V povabilu grofu Zeppelinu se predlaga sledeči program: Zupan dr. Gros pozdravi v češčini grofa Zeppelina na chuchleškem dirkališču, kjer se bo izkrcal. Ukrenilo se bo potrebno, da se prepreči mogoče demonstracije. Vstop na dirkališče naj vizki vstopnini v korist revežev.

VZLETI AVSTRIJSKEGA ZRAKOPLOVCA.

Pardubice, 27. aprila. Inženir Kaspar se je včeraj dvignil s svojim Bleriotovim letalnim strojem kakih 35 do 40 metrov visoko. Naenkrat pa je zagnal veter stroj ob tla, pri čemur se je polomil vijak. Inženir Kaspar je izdelal svoj letalni stroj za dve osebi.

Mnenje gospoda dr. A. Piskáček-a

Kosteletz.

Gospod J. Serravallo,

Trst.

Podal sem Vaše Serravallovo kina-vino z železom rekonvalescentom po težkih boleznih, malokrvnim in škrofuloznim dečkom, kakor tudi oslabelim starčkom. Dosegel sem vedno pospešanje teka in izboljšanje splošnega stanja. Bolniki so radi jemali Vaš dober in delujoč preparat.

Kosteletz, 8. novembra 1909.

Dr. A. Piskáček.

Modni salon Ivana Schiller

= So. Petra cesta št. 31 =

priporoča

Ilepo izbiri damskih, dekljskih in otročjih klobukov.

751 (1)

Popravila cenno in točno!

Zalni klobuki vedno v zalogi.

30-50 stavb. mizarjev

kršč. soc. organizacije dobi v Sarajevu trajno delo. Poblížja pojasnila daje „Zveza delodajalcev v Bosni in Hercegovini“ kamor naj se naslavlja event. dopisi. 1198 3-1

Zahvala.

Dne 7. aprila 1910 mi je popolnoma pogorelo pohišstvo na Bledu. Ker pa je bilo to pohišstvo zavarovano pri slavni zavarovalnici „Riunione Adriatica di Sicurtá“ v Trstu in je leta škoda takoj kulantno cenila ter izplačala danes po svojem zastopniku gosp. Iv. Perdano v Ljubljani, si štejem v dolžnost, izreči tej zavarovalnici tem potom najtoplejšo zahvalo ter vsakemu priporočati.

Štefan Kvestek

1230

Bled Grad 47.

Zahvala.

1231

Hinko Zirkeibach se v svojem in v imenu svoje rodbine povodom smrti njegove predrage, dobre matere

Uršule Zirkeibach roj. Mihelčić

najtopleje zahvaljuje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja in spremstva k zadnjemu počitku.

Ljubljana, dne 27. aprila 1910.

1227

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena soproga oziroma hčerka in sestra, gospa

Franciška Plevnik, roj. Dimnik

včeraj v torek dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v starosti 25 let, po dolgi mučni bolezni mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb nepozabne rajnice bude v četrtek dne 28. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Prebлага rajnica se priporoča v pobožno molitev in blag spomin.

Obrije, dne 27. aprila 1910.

Janez Plevnik, posestnik, soprog. — Mihael Dimnik, posestnik, poslanec, oče. — Martin, kaplan, Jožef, Ivan, Franc, Ignacij, Stanko, bratje. — Marija, Uršula, sestri.

V svojem imenu in v imenu svojih sorodnikov naznanjam tužno vest da mi je brat, gospod

Ivan Barle

posestnik v Gradu pri Cerkljah

po dolgi in mučni bolezni, v 48. letu svoje starosti, danes ponoči umrl.

Pogreb dragega pokojnika bude v četrtek, dne 28. aprila ob 10. uri dopold. iz hiše žalosti v Gradu št. 11 na pokopališče v Cerkljah.

Bodi pokojniku blag spomin!

V Ljubljani, 27. aprila 1910.

Fran Barle,

1232

magistratni pristav.

Poštni dvovprežni voz,

še dobro ohranjen, se vsled opustitve vožnje pošte prodaja pod ugodnimi cenami. Več se lahko poizve pri Anfonu Bonaču, Begunje pri Cerkljah. 1200

Apno priznana najboljša vrste priporočila ::

: Franc Weinberger : apnenice v Zagorju ob Savi.

Učenca

za usnjarsko obrt, starega okoli 15 let, krepkega, poštenih starišev sprejme takoj Val. Rihar, usnj. mojster, Polhovgradec.

UNDERWOOD

975 8-1

Na mejnarodni tekmi v Milanu dne 25. marca 1910 prvo darilo.

Po dolgoletni preizkušnji so vsi večji strojepisci edini v tem, da je „Underwood“ pisalni stroj najhitrejši, najtrpežnejši in najpraktičnejši. Nebroj silajnih priznanj. Zahtevajte cenike in razkazovanje stroja.

Triletno jamstvo. — Zaloga vseh potrebnih za pisalne stroje.

Ivan Perko

Ljubljana, Turjaški trg 4. II.

1226

Zahvala.

V lastnem imenu in v imenu vseh sorodnikov izrekam za obilne dokaze iskrenega sočutja ob boleznih in smrti svoje preljube soproge

Ide Kremžar roj. Gatsch

najtoplejšo zahvalo. Presrečno se zahvaljujem darovalcem lepih vencev in vsem, ki so spremili drago pokojnico na zadnjem potu.

Zlasti se zahvaljujem tudi gosp. zdravnikom dež. bolnice in blagim sestram usmiljenkam, ki so pokojnico v njeni težki bolezni oskrbovali s toliko požrtvovalnostjo.

V Ljubljani, 27. aprila 1910.

Dr. Anton Kremžar.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometri v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
26	9. zveč.	731'6	11'1	brezvetr.	oblačno	
27	7. zjutr.	733'6	9'5	sl. jzah.	dež	4.2
	2. pop.	736'4	7'8	sr. jvzh.	dež	

Srednja včerajsnja temp. 10.8°, norm. 11'4°.

Štev. 1162.

Šolska zgradba.

1219 3 1

Za zgradbo

novega šolskega poslopja v Št. Vidu nad Vipavo, politični okraj Postojna

na 38.565 K 80 vin. proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela obsegajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna, naj se predložijo

do 6. maja t. l. ob 10. uri dopoldne

podpisanemu c. kr. okrajnemu šolskemu svetu. — Ponudbe, katere morajo biti kolekovane s kolekom za 1 K, doposljati je zapečaten z napisom: Ponudba za prevzete zgradbe novega šolskega poslopja v Št. Vidu nad Vipavo.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni. — Razven tega je dodat kot vadij 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v pupilarno varnih vredn. papirjih po kurznih cenih.

C. kr. okrajni šolski svet si izrecno pridržuje pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo. —

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na vpogled pri c. kr. okrajnem glavarstvu — stavbeni oddelek — med navadnimi uradnimi urami; načrti in sumarični proračun tudi pri krajnem šolskem svetu v Št. Vidu.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni,

dne 22. aprila 1910.

Štev. 1163.

Šolska zgradba.

1220 3 1

Za zgradbo

novega šolskega poslopja na Vrabčah nad Št. Vidom pri Vipavi, polit. okraj Postojna

na 28.860 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela obsegajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna, naj se predložijo

do 6. maja t. l. ob 10. uri dopoldne

podpisanemu c. kr. okrajnemu šolskemu svetu. — Ponudbe, katere morajo biti kolekovane s kolekom za 1 K, doposljati je zapečaten z napisom: Ponudba za prevzete gradbe novega šolskega poslopja na Vrabčah nad Št. Vidom pri Vipavi.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni. — Razven tega je dodat kot vadij 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v pupilarno varnih vredn. papirjih po kurznih cenih.

C. kr. okrajni šolski svet si izrecno pridržuje pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo. —

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na vpogled pri c. kr. okrajnem glavarstvu — stavbeni oddelek — med navadnimi uradnimi urami; načrti in sumarični proračun tudi pri krajnem šolskem svetu na Vrabčah.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni,

dne 22. aprila 1910.

Na prodaj je v Ljubljani pri Sv. Krištofu

prav tik Dunajske ceste v Linhartovi ulici, 10 minut od gl. pošte oddaljeno

posestvo v obsegu okroglo 40.000 m², pripravno za stavbišča,

oziroma zaradi bližine kolodvora za skladišča, tovarne, delavnice itd. — Posestvo obstoji iz dveh velikih parcel; na eni se nahaja prtilična, popolnoma dobro ohranjena hiša s hlevom in podvojnimi kozolcem. Parceli sta razdeljeni na 30 stavbišč in se prodasta ali celi ali pa v oddelkih. Posredovalci izključeni. Več se izve v gostilni „Mikuževi“ v Kolodvorski ulici št. 3 v Ljubljani. Pismena vprašanja naj se pošiljajo na naslov: Ivan Mikuž, dež. računski revident v Ljubljani. 1098 6-1

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Za cerkvene pevske zборе.

V majniku:

Ant. Foerster: **6 Marijnih pesmi** za tri ženske ali moške glasove z orgulami; cena partituri K 1-80 v, pos. glasovom 40 v.
St. Premrl: **12 Marijnih pesmi** za mešan zbor; cena partituri 1 K 80 v., pos. glasovom 40 v.
Janez Laharnar: **Šmarnične pesmi** za mešan zbor; cena partituri 1 K 30 v.
P. Hug. Sattner: **«Marijine pesmi»** za mešan zbor in orgle; cena partituri 1 K 80 v., pos. glas 50 v.
Ant. Foerster: **Lavretanske litanije matere božje** za ljudsko petje; cena 40 vin.
«Ave Maria» za sedmerglasni mešani ali četverglasni moški zbor; cena partituri 60 v., glasovom 20 v.
Fr. Kimovec: **«Ave Maria in češčena Marija»** za tri ženske (moške) glasove z orgulami; cena 50 v., 5 izvodov 2 K.

Josip Šcherl: **25 Marijnih pesmi** za mešani in moški zbor; cena partituri 2 K, pos. glas 35 v.
Ilg. Hladnik: **23 cerkvenih napevov** za moški zbor. Poleg drugih kakor **mašnih, obhajilnih in 2 Tantum ergo**, se nahaja tudi **10 Marijnih napevov**; cena 1 K 60 v.
— **«Češčena kraljica»** za mešan zbor, solospve in spremljavo orgel; cena partituri 1 K 80 v., pos. glasovom 30 v.
— **«19 Marijnih pesmi»** za solospve, mešan zbor in spremljavo orgel, cena 2 K.
— **«Ave» 17 Marijnih pesmi** za mešan zbor, samospv in spremljavo orgel, cena 2 K.
— **«16 Marijnih pesmi»** za mešan zbor; cena partituri 1 K, pos. glas 30 v.

Ob priliki birmovanja ali kanonične vizitacije.

Fr. Kimovec: **«Ecce sacerdos magnus»** za moški zbor, cena 40 v.
Al. Miheličič: **«Ecce sacerdos magnus»** za moški zbor, cena 40 v.
Ant. Foerster: **«Ecce sacerdos magnus»** za mešan zbor in orgle, cena 60 v.
Ign. Hladnik: **«Ecce sacerdos magnus»** za mešan zbor in orgle, cena 1 K.
Jos. Lavtižar: **«3 Ecce sacerdos magnus»** za en ali več glasov in orgle, cena 80 v.

Za sv. Rešnje telo.

Dr. Ant. Chondovski: **Tantum ergo** za troglasni moški zbor in orgle; cena partituri 50 vin., posam. glasovom 10 v.

Ant. Pogačnik: **«6 Tantum ergo»** za mešan in moški zbor, cena partituri 60 vin.
Fr. Kimovec: **«Tantum ergo»** za mešan zbor in orgle, cena 30 v., 5 izvodov 1 K.

Ilg. Hladnik: **«Pange lingua et 4 Himni ad processionem in festo Ss. Corporis Christi»** za mešan zbor, cena 1 K.

Vincenz Galler: **12 Pange lingua (Tantum ergo)** za mešan zbor in orgle, cena partituri 3 K 24 v., pos. glasovom 48 v.

Joh. Diebold: **14 evharističnih napevov** za mešan zbor; cena partituri 2 K 40 v., pos. glas 30 v.

Fr. Kimovec: **«Rihar renatus»**. Poleg drugih Riharjevih napevov se nahaja v tej zbirki tudi 7 evharističnih napevov z latinskim in slovenskim besedilom kakor: **Sacris solemnis, Lauda Sion, Adoro Te, O quam suavis est, Caro mea, Da pacem Domine in Credo in Te**; cena parturi 3 K, pos. glasovom 40 v.

Za prvo sv. obhajilo primerni napevi.

Ilg. Hladnik: **«O sacrum convivium»** 36 obhajilnih, presv. rešnjega telesa in srca Jezusovega napevov za mešan zbor in orgle, cena partituri 2 K 40 v., glasovom 40 vin.
P. Hug. Sattner: **«Cerkvene pesmi v čast sv. Rešenja telesa»**, cena 1 K 60 v.

Za pobožnost presv. Srca Jezusovega.

Ant. Foerster: **«Litanijske presv. Srca Jezusovega»** za ljudsko petje; cena 40 v.
Ilg. Hladnik: **«O sacrum convivium»** 36 obhajilnih presv. Rešnjega telesa in Srca Jezusovega napevov za mešan zbor in orgle, cena partituri 2 K 40 v., pos. glasovom 40 v.

Ofertorij za razne praznike cerkvenega leta.

Ilg. Hladnik: **6 ofertorijev** za največje in večje praznike cerkvenega leta, cena 1 K.
Joh. B. Tresch: **«Enchiridion»** 31 ofertorijev in 19 raznih napevov, cena partituri 1 K 68 v., glasovom 48 v.

Šmarnice.

Ker to leto ne izdamo novih šmarnic, opozarjamo s tem na šmarnice prejšnjih let, ki so še v malo izvodih na razpologo.
Šmarnice. P. Ladislav O. S. F. Marijine čednosti in dobrote. Okusno vezan, rdeča obreza 2 K, zlata obreza K 2-40.

Salve Regina ali razlaganje molitve Češčena bodi Kraljica za šmarnično opravilo. Jožef Kerčon. Okusno vezano, rdeča obreza K 2-.

Šmarnice. Jožef Kerčon. Marija podoba pravice. Okusno vezana, rdeča obreza K 2-.

Devica verná. I. Godec. Šmarnice. Okusno vezano, rdeča obreza K 1-40.

Šmarnice. Jožef Volc. Marija v predpodobah in podobah. Okusno vezano, rdeča obreza K 2-.

Šmarnice romarja jeruzalemskega. 32 premišljenj za mesec majnik. F. S. Šegula. Vezano rdeča obreza K 2-.

Marijino slovstvo za majnik itd.

Maria, unsere wunderbare Mutter. Maipredigten von P. Christian Stecher S. J. — P. Eduard Fischer S. J. K 3-60.

Entwürfe zu Marienpredigten. Erster Zyklus für den Maimonat von P. Hugo Hurter S. J. 80 v.

Marien-Predigten von P. Georg Patiss S. J. — P. Eduard Fischer S. J. K 4-80.

Maria, der Christen Hort. Predigten über die Hochgebenedeite Mutter des Herrn. Von G. Diessel. 2 zvezka K 9-60.

Marien-Predigten von Philipp Hammer K 3-24.

Der Mal-Monat. Der Verehrung des reinsten Herzens Maria gewidmet. Von P. Franz Hattler S. J., vezano K 2-64.

Die wahre Andacht zur seligsten Jungfrau Maria von L. M. Grignon von Montfort K 3-12.

Die unbefleckte Empfängnis. Lesungen und Gebete für eine Novene oder Monatsandacht zu Ehren der makellosen Jungfrau Maria von J. Hättenschwiler S. J., vezano K 3-.

Die Schule Mariens. Kleine Lesungen für Marianische Kongregationen. P. Heinrich Opitz, vezano K 2-50.

Ansprachen in der Marianischen Kongregation der Jungfrauen. Von G. Patiss S. J. K 4-80.

Handbuch für die Leiter der Marianischen Kongregationen und Sodalitäten. Von J. Dahlmann K 3-.

Über die Leiden Mariä der Königin der Märtyrer. Dreißig Predigten von P. G. Patiss K 6-48.

Hellige Vorbilder für christliche Jungfrauen in der Welt. Von P. G. Patiss, K 3-60.

Erlebtes und Erlauchtes. Skizzen von P. Heinrich Opitz S. J. K 1-50.

Führt die Kinder zu Maria! Ein Hauptmittel zur Erleichterung und Sicherung der christlichen Kindererziehung für Eltern, Seelsorger und Lehrpersonen von M. Mühlbauer K 3-60.

Za darila primerni molitveniki.

Bogu kar je božjega. Fran Seraf. Finžgar. Okusno vezan, rdeča obreza K 1-.

Molitvenik, ki po lepi vsebini, krasni obliki, dovršenem jeziku in trepežnosti nima kmalu enakega. Posebno priročna je lična mala oblika.

Voditelj v srečno večnost. Anton Mrkun. Okusno vezan, rdeča obreza K 1-40, zlata obreza K 1-80, fino vatirane platnice K 2-.

Voditelj v srečno večnost se kakor Finžgarjev molitvenik odlikuje po fini priročni obliki, vsebuje pa jako veliko lepih molitev in vzorno razlago krščanskih resnic ter ima razmeroma jako nizko ceno.

Šolski molitvenik po katekizmu in obrednih knjigah. Dr. Gregorij Pečjak. Okusno vezan, rdeča obreza K 1-80, zlata obreza K 1-20, fino vatirane platnice K 2-80.

Vzoren molitvenik, prirejen nalašč za mladino in vsled svoje dovršenosti vpeljan za ljudskošolski naraščaj.

Večno življenje. Dr. Gregorij Pečjak. Molitvenik. Okusno vezan, rdeča obreza K 1-20, zlata obreza K 1-60, fino vatirane platnice K 3-10.

Molitvenik, namenjen za srednješolsko dijaštvo.

Pot k Bogu. Molitvenik za odrasle. Okusno vezan, rdeča obreza K 1-20, zlata obreza K 1-60, fino vatirane platnice K 3-10, najfinašja teletnina K 5-.

Ta molitvenik je prirejen za odrasle, da bodo mogli v cerkvi moliti skupaj z duhovnikom vse slovenske molitve, kakor jih predpisuje novi od slovenskih škofov predpisani molitvenik, obsega pa sploh vse molitve, pesmi itd., potrebne za kristjana.

Rafael ali nauki in molitve za odraslo mladino. Jožef Kerčon. Okusno vezan, rdeča obreza K 1-.

Ta molitvenik ima zelo mnogostransko vsebino in obsega na 350 straneh krasne, zlate nauke za mladino, odrasle mladeniče in dekleta, dalje vse mladini posebno priporočljive pobožne vaje in molitve, n. pr. šestredeljsko pobožnost k sv. Alojziju, pobožnost k sv. Stanislavu itd., sploh krasne nauke in vsakovrstne verske vaje za vse prilike in potrebe. Le veliko število, v katerem se je svoj čas ta molitvenik tiskal in prodajal, je omogočilo izredno nizko ceno, ki je pri sedanjih dragih razmerah pravo čudo.

Vse te knjige se dobe tudi v „Knjižarni Ilirija“ prej Karol Florian v Kranju.

«KATOLIŠKA BUKVARNA» V LJUBLJANI

priporoča sledeče novosti:
Mladeničem. Prvi zvezek: Obramba vere. Spisal Anton Bonaventura. Škof ljubljanski. Cena 1 K. — Krasna apologija, ki naj si jo omisli vsak mladenič, da bo dobro oborožen proti modernim zmotam in predsodkom in da jih bo vedel ovreči z jasnimi dokazi.
Jules Verne, Pet tednov v zrakovlovu. Trije Angleži raziskujejo Afriko. 3 K.
Šaljivec iz Podravlja. Spisal Janko Osojnik. Zbirka pripovedk iz Štajerskega Podravlja. 1 K.
Romantika. Spesnil Ivan Pregelj. Cena 1 K 50 h.
Slovenska stenografija. Priredil Fr. Novak. Prvi del. Korespondenčno pismo. Cena 3 K.
Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo. Zbral in uredil A. Kalan. Cena 80 h, vezano 1 K 20 h.
Vstaja Škenderbegova. Zgodovinska povest. Cena 60 h, vezano 80 h.
Skrivnosti srca. Novele. Vsebina: Častna beseda. — Sin. — Strokovnjak. — Ovadnica. — Pahljač. — V pasti. — Kandidat. Cena 1 K 20 h, vezano 1 K 40 h.

Vse te knjige se dobi v knjigarni »Ilirija«, prej Karol Florian v Kranju.

Razglednice pesnika Antona Medveda je založila Katoliška Bukvarna in se dobe po 5 vin.

Anton Medved, Poezije, I. zvezek. Cena 3 K 80 v, vezano 5 K.

Anton Medved, Poezije, II. zvezek. Cena 4 K, vezano 5 K 40 v.

Medvedove poezije so splošno priznane kot pravi biseri slovenskega slovstva, ki nima enakih. Diči jih ne samo jedrnat jezik, ampak predvsem originalnost misli.

Anton Medved, «Kacijanar». Tragedija v petih dejanjih. 1 K 40 v, vezano 2 K 40 v.

Medvedov »Kacijanar« je gotovo najboljšo dramatično delo, ki ga imamo Slovenci. Vzbujal bo splošno zanimanje, ker obravnava eno najznačilnejših točk v naši zgodovini.

Anton Medved, »Za pravdo in srce«. Tragedija v petih dejanjih. Vezano 3 K 50 v.

Ta tragedija se je Slovencem splošno priljubila, saj obravnava zgodovino naših kmečkih bojev.

Šmarnice za leto 1910. Podrobnosti glede letošnjih šmarnic so označene v današnjem oglasu »Katoliške Bukvarne«. Ponekod se bodo brale lani izdane šmarnice o potovanju v sveto deželo, ki se dobe v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Dekleta

popolno ali deloma izurjene **v šivanju perila** se sprejmejo takoj pri **M. Alešovec, Poljane**. Istotam se sprejme brezplačno tudi nekaj učenk. 1224 (1)

Zmožen tovarnar solinskega jeklenege blaga 1225 želi stopiti v zvezo 2-1

z zalagateljem armade
Ponudbe pod K. C. 5924 na Rudolfa Mosse, Cöln.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Seydlin & Co. Izdelovatelj
Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 1

Krajbolj, kosm. zoba-
stih. sred.
stro

Dobi
se
posred

Priporoča se

Botrom in botream obleke po vsaki ceni

Solidna postrežba!
Nizke cene!

A. Lukič

Ljubljana, Pred Skofljo 19

Vedno najnovejša konfekcija za dame in deklice

Društvo komisijonarjev

registrirana zadruga z v Ljubljani
omejenim poročtvom

1173 2-1 priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi podjetje za prevažanje pohištva

z zaprtim patentiranim vozom za prevažanje pohištva.

Izkladanje in nakladanje vnanjih voz za prevažanje pohištva.

Presoljevanje v mestu, na deželno in po železnici z lastnim, znotraj tapeciranim patentiranim vozom za pohištvo

Naslov brzojavek:
Komisijonarji v Ljubljani.

**Podpirajte
domače ljudi!**

Naslov brzojavek:
Komisijonarji v Ljubljani.

**Podpirajte
domače ljudi!**

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

**C. KR. PRIV. MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
»MERCUR« OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.**

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Geška Lipa, Urno, Krakov, Liferice, Moravski Zumberg, Müding, Novi Jičin, Pizeň, Praga, Gražev, in Praga, Mala strana, Liberec, Dunajsko Novo mesto, Čitliva.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavic, sreč. i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju sreč. in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij za vsaj in franko.

Vzorci na razpolago!

NOVOSTI MANUFAKTURNEGA BLAGA 1910!

Vzorce pošiljava franko!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Sukno, kamgarn, damsko blago, delen, batist, zefir, kreton, platno, šifon, gradl, garniture, preproge, zavese, odeje, pleti, šerpe, rute v veliki izbiri.

SOLIDNE CENE.

351

Mladenič

star 21 let, vojašine prost, išče službe kot sluga v kakem uradu, hotelu ali trgovini. Zmožen je v govoru tudi italijanskega in nemškega jezika. Blagohotne

ponudbe na župni urad v Ajdovščini, Goriško, 1218 4-1

Prihranite vsak dan

4-80 do 24 kron, ako zavzivate železnato vino s kino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani z dnevnim izdatkom 18 vinarjev, mesto kina železnatega vina, ki ne vsebuje več železa, kot navadno vino in kojega bi morali izpiti eden do pet litrov na dan, da bi dovedli organizmu potrebno množino železa, kar bi pa bilo radi alkohola le škodljivo. Polliterska steklenica Piccolijevega železnatega vina 2 kroni. - Naročila proti povzetju. 3281

Stalna stranka

išče za avgustov selilni termin solčno stanovanje, obstoječe iz 4 event. 3 sob, predsobe, sobe za služkinje in z drugimi pritliklinami. Ponudbe se prosijo na upravo tega lista pod „Stalna stranka 1910.“ 1141 3-1

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1910.

Kupon 1 kupon 7 kron
1 kupon 10 kron
3-10 metr. dolg, 1 kupon 12 kron
za kompletno 1 kupon 15 kron
moško obleko 1 kupon 17 kron
suknjo, hlače, telov- 1 kupon 18 kron
nik zadostno, stane le 1 kupon 20 kron
Kupon za črno salonsko obleko K 20-., kakor tudi blago za površnike, turistične obleke, svileni kamgarn itd., pošilja po tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana 490

zaloga tovarniškega sukna
Siegel-Imhof v Brnu
Vzorci zaslonj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stalne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se izvršijo najskrbneje, natančno po vzorcu.

V Velesovem na Gorenjskem odda se poleg romarske cerkve stoječe 983 10-1

hišno poslopje

s hlevom, šupo in vrtom v najem event. se tudi proda. Poizve se pri Avg. Stancarju, uradniku banke „Slavije“ v Ljubljani.

Za slabokrvne in prebolele :

ie zdravniško priporočano črno dalmatinsko vino **„Kuč“**

najbolje sredstvo.

BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Učenko

zdravo, od 16 do 18 let, večšo nekoliko nemščine, takoj sprejemem v svojo trgovino z mešanim blagom. Anton Bonač, Begunje pri Cerknici. 1199

Knjigoveznica „Katal. tisk. društva“ v Ljubljani

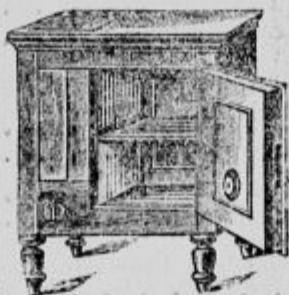
se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

SIMON PRAPROTNIK

stavbni in pohištveni mizar v Ljubljani, Jenkova ulica št. 7

priporoča p. n. odjemalcem svojo veliko zalogo

vsakovrstnih omar za led

v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, trgovine, delikatesne trgovine itd. — Cena najnižja, postrežba točna.

Telegrami: Simon Praprotnik, Ljubljana. — Telefon št. 77. 1185

Modna in športna trgovina

Pavel Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte

Priporoča izdelane bluže, spodnja krila in vse moderne nakitne predmete po zelo ugodnih in brezkonkurenčnih cenah

Ogromna izbira damskih in otroških slavnikov in čepic

V oddelku za gospode:

vedno samo najnovejši klobuki, čepice, telovniki, srajce, kravate, palice, dežniki, rokavice in vsi modni predmeti. Za šport: vse potrebščine za turiste, kolesarje, lovce, --- tennisa, „Orle“ in „Sokole“ ---

Narodne zastave,

znaki, fra-
kovi, i. t. d.**Dež. lekarna pri „Mariji Pomagal“
M. LEUSTEK**

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Frano Jožefa jub. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K., večja 2 K.**Tanno-chinin tinktura za lase**, ki okrepcuje lasiče in preprečuje izpadanje las. Cena steklenici z rabilnim navodom 1 K.**Slovita Melusine ustna in zobna voda** deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K. 3499

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognaca, Malaga, ruma itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

KRASNO VELEPOSESTVO

z gostilno in prodajalno pri farni cerkvi ob okrajni cesti, 1/2 ure od kolodvora Velenje na Stajerskem, se proda zaradi bolehnosti posestnika s konji, živino, svinji, vozovi, vinom in razno premično. Meri 70 oralov vzorno obdelanega posestva nji, sadonosnikov z 100 najzlahtnejših sortimentov sadja, vinograda, gozda in 5000 hmeljskega nasada z 2 enonadstropnimi hišami, 9 zidanih gospodarskih poslopij, v zemljo vzdano ledenico, 40 m dolgim kozolcem, sušilnico za sadje in eno za hmelj, vкуп 14 poslopij, vse v prav dobrem stanju. Vsled mnogostevilnih velikih poslopij je pripravno za kako večje obrtno podjetje. Dopise sprejme iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“ pod I. K. 1031

Zaradi opustitve obrti se takoj pod ugodnimi pogoji prodajo trije

šivalni stroji
eden še malo rabljen.

Natančneje pove Anton Miklič, krojač na Trebelnem pri Mokronogu. (3-1) 1174

Semena

vseh vrst pese, detelje, trave, repe, korenja in vseh vrtnih 1188 semen ima vedno v zalogi 3-1

trgovina Strel, Mokronog.

Za sveže blago se garantira.

Velik zaslužek!

Ker popolnoma opustim trgovino, prodam za lastno ceno z 20% popusta razno galanterijsko, konfekcijsko in manufakturno blago.

V zalogi je 5000 — 6000 K. Prodajam le raditega, ker moram že 30. aprila prostor zapustiti. Leopold Zore, Javornik Gorenjsko. 1204 1

Pozor lovci in šolska vodstva!

Ptice, sesavce in druge živali **nagača**

prav po naravi ter po najnižji ceni preparator Viktor Herfort

Pred vojašnico št. 1, Ljubljana.

On ima tudi v pripravnici na izbiro več ptic in sesavcev, ki bi bile za šolo jako priporočljive. Med lovci vzbujajo lepi in natančni izdelki marljivega preparatorja vedno več zanimanja.

Izvršuje vse

: bančne :

: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.**Banka in menjalnica.****Manufakturna trgovina na debelo in drobno.**

: Zaloga :

vseh vrst sukna,

platna ter manu-

fakturnega blaga.

3027